

Bryssel, 3. kesäkuuta 2026
(OR. en)

9935/26

ECOFIN 710
UEM 197
SOC 301
EMPL 133
COMPET 654
ENV 596
EDUC 193
ENER 302
JAI 695
GENDER 48
JEUN 90
SAN 368
ECB
EIB

SAATE

Lähettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 3. kesäkuuta 2026

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: COM(2026) 200 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE, ALUEIDEN KOMITEALLE JA EUROOPAN INVESTOINTIPANKILLE
Eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 200 final.

Liite: COM(2026) 200 final

Bryssel 3.6.2026
COM(2026) 200 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE, ALUEIDEN KOMITEALLE JA EUROOPAN
INVESTOINTIPANKILLE**

Eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti

1. JOHDANTO

EU:n on merkittävien geopoliittisten muutosten ja jännitteiden aikana vahvistettava edelleen kilpailukykyään ja strategista riippumattomuuttaan, jotta se voi säilyttää taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskykynsä sekä yhteenkuuluvuutensa. Taloudellista ympäristöä leimaavat syvä geopoliittinen epävarmuus ja voimistuva maailmanlaajuinen kilpailu, jatkuvat maailmanlaajuiset jännitteet, lisääntyneet turvallisuusriskit sekä ilmastonmuutoksen yhä vakavammat vaikutukset. Lisäksi jatkuva energianhintojen epävakaus ja maailmanlaajuisten tariffien nousu nostavat edelleen elinkustannuksia, kuormittavat toimitusketjuja ja lisäävät toimintakustannuksia, mikä vaikuttaa erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin). Tämä kehitys tuo esiin useita haittoja ja pahentaa pitkäaikaisia haasteita, jotka liittyvät Euroopan heikkoon tuottavuuden kasvuun ja innovointiin. EU on kuitenkin myös osoittanut olevansa häiriönsietokykyinen luovimalla ulos useista kriiseistä. Se toteuttaa kunnianhimoista kilpailukykyohjelmaa ja edistyy digitaalisen innovoinnin, vähähiilistämistavoitteiden ja taloudellisen turvallisuuden aloilla.

Eurooppalaisen ohjauksen kevätpaketilla 2026 pyritään hyödyntämään EU:n vahvuuksia. Tätä varten toteutetaan koordinoituja toimia, joilla lisätään kilpailukykyä, turvataan strateginen riippumattomuus, parannetaan häiriönsietokykyä ja vahvistetaan varautumista. Samalla huolehditaan julkisen talouden kestävydestä. Kilpailukykykompassi¹ on tätä eurooppalaista ohjauksen ohjaava kehys. Se perustuu sisämarkkinoiden laajaan potentiaaliin, ja sillä edistetään makrotalouden ja julkisen talouden vakautta. Lisäksi siinä linjataan rakenneuudistukset ja investoinnit seuraavien EU:n strategisten painopisteiden mukaan: innovaatiokuilun kurominen umpeen, EU:n talouden vähähiilistäminen, strategisten riippuvuuksien vähentäminen, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja yhteenkuuluvuuden varmistaminen sekä liiketoimintaympäristön yksinkertaistaminen. Osa näistä on mainittu keskeisinä pyrkimyksinä myös ”yhden Euroopan yhden markkinat” -etenemissuunnitelmassa, jonka nopea täytäntöönpano on edelleen ratkaisevan tärkeää. EU pyrkii näihin tavoitteisiin noudattaen samalla sitoumustaan panna täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteet.

Vuoden 2026 eurooppalainen ohjauksen jakso tarjoaa kattavan kehyksen kansallisten ja alueellisten uudistusten ja investointien linjaamiseksi EU:n painopisteiden mukaan. Vuoden 2026 eurooppalainen ohjauksen jakso pohjautuu elpymis- ja palautumistukivälillä saavutettuun edistykseen, joka on vauhdittanut uudistusten ja investointien toteuttamista, sekä koheesio politiikan väliarviointiin. Ohjauksen jakso muodostaa edelleen keskeisen analyttisen perustan, jonka avulla kartoitetaan ja priorisoidaan uudistus- ja investointitarpeita monilla eri politiikanaloilla. Näitä ovat muun muassa toimenpiteet taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten erojen vähentämiseksi. EU:n, jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien on tämä analyysi huomioon ottaen koordinoitava investointeja ja uudistuksia, jotta voidaan parantaa EU:n taloudellista

¹ [EU:n kilpailukykykompassi](#), COM(2025) 30 final.

turvallisuutta ja vahvistaa strategisia arvoketjuja EU:n tasolla yhteisten kilpailukykyprioriteettien mukaisesti. Komissio painottaa tässä kevätpaketissa voimakkaasti sen arvioimista, miten vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa on edistytty. Tässä yhteydessä varmistetaan johdonmukaisuus ja synergiat eurooppalaisen ohjausjakson ja muiden hallinnointikehysten, kuten digitaalisen vuosikymmenen ja YMP:n suositusten, välillä.

Komissio pyytää Eurooppa-neuvostoa ja Euroopan unionin neuvostoa hyväksymään komission suositukset vuoden 2026 maakohtaisiksi suosituksiksi. Lisäksi komissio kehottaa kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan maakohtaiset suositukset kaikilta osin ja oikea-aikaisesti tiiviissä vuoropuhelussa työmarkkinaosapuolten, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

2. KESKEISET POLIITTISET HAASTEET JA SUOSITUKSET

Uusiin ughiin vastaaminen

Energiakriisiin puuttuminen

Fossiiliset polttoaineet ovat tämänhetkisen energiakriisin keskiössä. Sen vuoksi on kiireellisesti toteutettava määrätietoisia eurooppalaisia toimia, joilla varmistetaan puhdas, unionissa tuotettu ja kohtuuhintainen energia, taataan energian toimitusvarmuus sekä turvataan EU:n teollisuuden kilpailukyky. Energiasiirtymä on edelleen kaikkein tehokkain keino saavuttaa Euroopan strateginen riippumattomuus, vahvistaa häiriönsietokykyä, alentaa energian hintoja rakenteellisesti sekä asettaa saataville puhdasta, runsasta ja unionissa tuotettua energiaa tulevaisuuden taloutta varten. REPowerEU, joka käynnistettiin toukokuussa 2022 Venäjän Ukrainaan kohdistaman täysimittaisen hyökkäyksen johdosta, on jo osoittanut, että yhteisillä toimilla voidaan tuloksekkaasti vähentää energian kysyntää ja tuontia, vakauttaa energiemarkkinoita, vahvistaa häiriönsietokykyä ja edistää sähköistämistä. EU:lla on aiempaa huomattavasti paremmat valmiudet sietää energiemarkkinoiden epävakautta, mikä on useista EU:n rahastoista tuettujen energiainvestointien ansiota. Erityisesti Verkkojen Eurooppa -väline on auttanut rahoittamaan kriittistä rajatylittävää energiainfrastruktuuria. Se on siten myös vahvistanut yhteenliittäntöjä ja tukenut yhdenmukaisia ja kestäviä eurooppalaisten energiemarkkinoiden sekä aidon energiaunionin kehittämistä.

Komissio on AccelerateEU-aloitteen² puitteissa ehdottanut koordinoitua toimintamallia, jotta voitaisiin tarjota haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille ja yrityksille välitöntä helpotusta energian hintapiikeistä sekä lisätä energiajärjestelmän häiriönsietokykyä. Toimitusvarmuuden turvaamiseksi on olennaisen tärkeää lisätä koordinoitua EU:n tasolla. Tämä koskee muun muassa kaasuväyrystöjen täyttämistä talvikausia varten ja öljyvarantojen yhteistä vapauttamista. Olennaisen tärkeää on myös varmistaa lentopetrolin ja dieselin kaltaisten kriittisten polttoaineiden saatavuus sekä välttää häiriöt rajatylittävissä liikenteessä ja sisämarkkinoilla.

² [AccelerateEU](#), COM(2026) 370 final.

Samalla jäsenvaltioiden on varmistettava, että hätätoimenpiteet, joilla vähennetään energiakriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin, ovat tilapäisiä, kohdennettuja, oikea-aikaisia, oikeasuhteisia ja julkisen talouden kannalta kestäviä eivätkä lisää fossiilisten polttoaineiden kysyntää. Lähi-idän kriisistä johtuvien tilapäisten valtiontukipuitteiden³ myötä komissio hyväksyi kohdennetut ja tilapäiset säännöt, joilla helpotetaan haavoittuvimpien talouden alojen tukemista. Lisäksi EU:n on nopeutettava energiasiirtymää, jotta voidaan vähentää edelleen riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Tämä on ainoa tapa varmistaa EU:n todellinen energiaomavaraisuus. EU:n, jäsenvaltioiden, teollisuuden ja kaikkien muiden asiaankuuluvien sidosryhmien on jatkettava yhteisiä toimiaan energiainfrastruktuurin parantamiseksi kaikkialla Euroopassa, muun muassa edistämällä energian valtatiet -aloitetta, joka esitellään Euroopan verkkoja koskevassa paketissa. Tulevassa sähköistämistä edistävässä toimintasuunnitelmassa asetetaan kunnianhimoinen sähköistämistavoite ja esitetään toimenpiteitä esteiden poistamiseksi teollisuus-, liikenne- ja rakennusaloilta. Komissio aikoo esittää myös verkkomaksuja ja verotusta koskevan lainsäädäntöehdotuksen, jolla varmistetaan muun muassa, että sähköä verotetaan vähemmän kuin maakaasua. Lisäksi komissio aikoo koordinoita EU:n toimenpidettä (AccelerateEU:n investointiluku), jolla autetaan jäsenvaltioita hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla niiden saatavilla olevaa EU:n rahoitusta, esimerkiksi koheesiorahoitusta, ja kohdentamaan sitä uudelleen mahdollisuuksien mukaan ja linjassa jäsenvaltioiden ja alueiden toiveiden kanssa. Samaan aikaan kiertotaloussäädöksellä autetaan teollisuutta korvaamaan fossiiliset ensimateriaalit kiertotalouteen perustuvilla ja biopohjaisilla materiaaleilla. Näiden toimien olisi oltava linjassa REPowerEU-suunnitelman ja energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten nopeutetun ja täysimittaisen toteuttamisen kanssa, jotta voidaan tarjota puhdasta ja kohtuuhintaista energiaa sekä kiertoon perustuvia ratkaisuja, parantaa energiaturvallisuutta ja vahvistaa häiriönsietokykyä ulkoisia hintashokkeja vastaan. Niiden olisi oltava linjassa myös RESourceEU-aloitteen kaltaisten aloitteiden kanssa, jotta voidaan estää EU:n liiallisten raaka-aineriippuvuuksien käyttäminen aseena.

Taloudellisen turvallisuuden vahvistaminen

Taloudellinen turvallisuus on jatkuvien geopoliittisten jännitteiden, toimitusketjujen haavoittuvuuksien ja strategisten riippuvuuksien aikana edelleen yksi EU:n kiireellisistä prioriteeteista. Jäsenvaltioihin kohdistuu jatkuvasti riskejä, joiden taustalla ovat strategiset riippuvuudet erityisesti energian, kriittisten raaka-aineiden ja keskeisten teknologioiden alalla. Nämä riippuvuudet altistavat taloudet hintojen epävakaudelle, elintarviketurvaan kohdistuville riskeille, häiriöille ja ulkoiselle paineelle. Vaikka edistymistä on tapahtunut energialähteiden monipuolistamisessa, riippuvuuden vähentämisessä yksittäisistä toimittajista sekä puhtaan ja digitaalisen siirtymän nopeuttamisessa, haasteita on vielä jäljellä. Energiaintensiiviset teollisuudenalat ovat edelleen alttiita korkeille energian hinnoille, ja viiveet uusiutuvan energian käyttöönotossa, sähköverkkojen häiriönsietokyvyssä ja varastointi-investoinneissa heikentävät

³ Komission tiedonanto – *Lähi-idän kriisistä johtuvat tilapäiset valtiontukipuitteet*, EUVL C, C/2026/2593, 5.5.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2593/oj>.

pitkän aikavälin energiaturvallisuutta. Riippuvuus – usein EU:n ulkopuolisten toimijoiden toimittamista – kriittisistä raaka-aineista uhkaa puhtaan ja digitaalisen siirtymän kannalta olennaisia strategisia aloja. Tämä korostaa tarvetta edistää kiertotaloutta, unionin omaa tuotantoa ja toimitusketjujen monipuolistamista. Taloudellisen turvallisuuden vahvistamiseksi jäsenvaltioiden on syvennettävä sisämarkkinoiden yhdentymistä ja nopeutettava strategista investoimista puhtaan teknologian tuotantokapasiteettiin, teknologiseen suvereniteettiin, kyberturvallisuuteen, infrastruktuurin häiriönsietokykyyn sekä kriisivalmiuteen. Ehdotetulla teollisuutta vauhdittavalla säädöksellä pyritään edistämään Euroopan taloudellista turvallisuutta vahvistamalla teollisuuden kapasiteettia keskeisillä aloilla samalla, kun jatketaan tuotannon vähähiilistämistä.

EU:n puolustusvalmiuden parantaminen

Jäsenvaltiot vahvistavat edelleen puolustusvalmiuttaan ja -voimavarojaan, kuten vuoden 2025 maakohtaisissa suosituksissa kehoitettiin. Jäsenvaltiot ovat edistyneet puolustusvalmiutensa ja -voimavarojensa vahvistamisessa erityisesti sen ansiosta, että julkisen talouden liikkumavaraa on lisätty jopa 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen kaudella 2025–2028, mikä puolestaan on yhteydessä kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointiin 17 jäsenvaltiossa. Näitä toimia olisi jatkettava muun muassa investoimalla tuotantokapasiteetin lisäämiseen ja nykyaikaistamiseen, jotta voidaan vastata kysynnän kasvuun. Yhteishankinta-aloitteita, jotka tekevät kysynnästä näkyvää teollisuudelle, vähentävät markkinoiden hajanaisuutta ja voivat alentaa yksikkökustannuksia, on jatkettava. Edistyminen näillä aloilla on välttämätöntä ja linjassa niiden komission tavoitteiden kanssa, jotka esitetään asiakirjassa, joka koskee Euroopan puolustusvalmiutta vuoteen 2030 mennessä. Tätä varten Euroopan turvallisuutta edistävästä välineestä (SAFE) myönnetään jopa 150 miljardia euroa kilpailukykyisesti hinnoiteltuina pitkäaikaislainoina jäsenvaltioille, jotka hakevat rahoitustukea puolustusvoimavarojen hankintaan. Jäsenvaltiot ovat toimittaneet SAFE-lainojen haun yhteydessä 19 kansallista puolustusinvestointisuunnitelmaa. Komissio on jo hyväksynyt niistä 18. Rahoitustukea niille myönnetään yhteensä 130 miljardia euroa. Lisäksi koheesiopolitiikan väliarvioinnin yhteydessä on suunnattu uudelleen 11,9 miljardia euroa puolustus- ja kaksikäyttöinvestointeihin. Jatkossa on kriittisen tärkeää tehdä kestäviä pitkän aikavälin investointeja siviilivalmiuteen, muun muassa kansallisen kyberturvallisuuden ja avaruusresurssien parantamiseksi, puolustusvalmiuden strategisena edellytyksenä. Tätä tarvetta ilmentää kehitys Venäjään, Valko-Venäjään ja Ukrainaan rajoittuvilla itäisillä alueilla.

Makrotalouden vakauden varmistaminen

Jäsenvaltioiden on ylläpidettävä julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä tilanteessa, jossa julkiseen talouteen kohdistuu kilpailevia tarpeita. Vaatimukset julkisten varojen käytölle jäsenvaltioissa kasvavat, mikä johtuu kiireellisestä tarpeesta lisätä puolustusmenoja ja parantaa kilpailukykyä. Samalla jäsenvaltioiden on vastattava jo ennestään korkean julkisen velan tilanteessa pitkän aikavälin kustannuksiin, joita julkiselle taloudelle

aiheutuu väestökehityksestä⁴, ja kasvaviin kustannuksiin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Samaan aikaan EU:n ulkoinen toimintaympäristö on muuttunut aiempaa epävarmemmaksi, mikä pahentaa eri talouksien haasteita ja hankaloittaa päätöksentekoa jäsenvaltioissa ja EU:ssa. Osana eurooppalaista ohjausjaksoa komissio on arvioinut sitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet vaatimuksia, jotka johtuvat Euroopan talouden ohjausjärjestelmästä, joka perustuu jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisiin suunnitelmiin (ks. laatikko 1).

Toimenpiteet, joilla vahvistetaan Euroopan energiajärjestelmän rakenteellista häiriönsietokykyä ja nopeutetaan siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista, voivat hyötyä joustosta, jota finanssipoliittinen kehys nykyisellään tarjoaa. Euroopan pitkän aikavälin energiaturvallisuuden säilyttämisestä ja Lähi-idän konfliktiin liittyvien taloudellisten vaikutusten lieventämisestä aiheutuu jäsenvaltioiden julkiselle taloudelle huomattavia kustannuksia lyhyellä aikavälillä. Nykyisen puolustusmenoja koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen soveltamisalaa voidaan jäsenvaltioiden pyynnöstä laajentaa siten, että otetaan huomioon toimenpiteet, joita on helmikuusta 2026 lähtien toteutettu riippuvuuden vähentämiseksi fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Näin voitaisiin parantaa osaltaan Euroopan turvallisuutta ja puolustusta. Tällaisia huomioon otettavia toimenpiteitä voisivat olla kotitalouksien ja yritysten tukeminen, jotta voidaan vähentää niiden riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja edistää vähähiilistämistä, loppukäyttöalojen sähköistämisen nopeuttaminen, sähköverkkoihin investoiminen, sähkön varastointi (esim. akut), energian säästäminen sekä kapasiteetin laajentaminen puhtaiden energialähteiden alalla.

Julkisen talouden kestävyyttä koskevat turvalausekkeet pysyisivät kaikilta osin voimassa. Jouston nykyinen yläraja, joka on enintään 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen lisämenoina, säilyisi muuttumattomana puolustusta koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen mukaisesti. Näin ollen vaikka joustoa laajennettaisiin, julkisen talouden kestävyysriski pysyisi hallinnassa. Nykyisen ylärajan (1,5 % suhteessa BKT:hen) puitteissa energiatukitoimenpiteisiin sovellettaisiin kaudella 2026–2028⁵ erityistä ylärajaa, joka on vuositasolla 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja kumulatiivisesti 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Nämä ylärajat ovat johdonmukaisia sen tavoitteen kanssa, jonka mukaan puututaan väistämättömiin lyhyen aikavälin julkisen talouden kustannuksiin ja varmistetaan tasapaino energiaan liittyville tuille tarjotun jouston ja puolustusmenoihin käytettävissä olevan jouston välillä. Ylärajat ylittäviin menoihin sovellettaisiin edelleen tavanomaisia noudattamisen arviointeja finanssipoliittisen kehyksen puitteissa.

⁴ [Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, Väestörakenteen muutos Euroopassa: toimintavälineistö.](#)

⁵ Tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi jäsenvaltiot, jotka ovat kenties jo kokonaan hyödyntäneet kansallisen poikkeuslausekkeen tarjoaman jouston puolustusmenojen lisäämiseksi, voisivat saada väliaikaista ja rajoitettua lisäjoustoa samoin edellytyksin, myös sillä edellytyksellä, että yleiset julkisen talouden kestävyysriskit pysyisivät hallinnassa.

Jäsenvaltioiden olisi vuoteen 2028 saakka jatkettava julkisen talouden sopeutuksia, jotka ovat välttämättömiä puolustusmenojen korkeamman tason huomioon ottamiseksi tulevaisuudessa.

Jäsenvaltiot saavat tulevina kuukausina mahdollisuuden pyytää nykyisen kansallisen poikkeuslausekkeensa soveltamisalan laajentamista. Jäsenvaltiot, jotka eivät ole vielä pyytäneet kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia puolustusta varten, voivat tehdä niin milloin tahansa. Komissio arvioi kaikki vastaanotetut pyynnöt sen varmistamiseksi, että lausekkeen voimassaolon jatkaminen tai aktivointi ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Komissio antaa jäsenvaltioille hyvissä ajoin lisäselvennystä menettelyllisistä ja operatiivisista vaatimuksista. Tämä koskee muun muassa jäsenvaltioiden raportoimia tietoja: miten yksityiskohtaisia tietojen on oltava ja millaisten tietojen pohjalta seurataan ja arvioidaan niiden ehdotettujen toimenpiteiden tukikelpoisuutta, joilla tuetaan Euroopan energijärjestelmän rakenteellista häiriönsietokykyä ja nopeutetaan siirtymistä pois fossiilisten polttoaineiden käytöstä, sekä toteutetaan julkisen talouden valvontaa.

Makrotalouden haavoittuvuudet kehittyivät viime vuonna eri tavoin eri jäsenvaltioissa. Joissakin tapauksissa ne pienivät. Epävarmuus on kuitenkin lisääntynyt viime aikoina. Muutamilla jäsenvaltioilla on erityisiä makrotaloudelliseen vakauteen liittyviä haasteita, jotka joissakin tapauksissa ovat merkitykseltään rajatylittäviä ja näin ollen ongelma euroalueella ja koko EU:ssa. Komissio on havainnut makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä makrotalouden epätasapainoja tai liiallisia epätasapainoja neljässä jäsenvaltiossa (ks. laatikko 2 ja lisäys 4).

Laatikko 1: Vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen julkisen talouden valvonta

Komission keväällä 2026 laatima arviointi siitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet asiaankuuluvia neuvoston suosituksia, kattaa vuodet 2025 ja 2026. Vuotta 2026 koskevaa arviointia, joka perustuu komission kevään 2026 ennusteeseen, jatketaan syksyllä. Keväällä 2027 laaditaan vielä yksi arviointi vuoden 2026 toteumatietojen perusteella. Komission laatimassa arvioinnissa pääasiassa vertaillaan toteumatietoja ja nettomenojen kasvua koskevia komission ennusteita ⁶ neuvoston suosittelemiin nettomenojen enimmäiskasvuprosentteihin (ks. lisäys 5 ja julkisen talouden tilastotaulukot⁷). Kun on kyse

⁶ Nettomenot määritellään asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa seuraavasti: 'nettomenoilla' tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

⁷ Fiscal Statistical Tables providing background data relevant for the assessment of the budgetary policies of the Member States, SWD(2026) 200 final, Bryssel 3.6.2026.

jäsenvaltioista, joiden osalta puolustusmenoja koskeva kansallinen poikkeuslauseke⁸ on aktivoitu⁹, noudattamisen arvioinnissa otetaan huomioon tämä jousto.¹⁰

Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä on tällä hetkellä kymmenen jäsenvaltiota¹¹. Komissio on niiden osalta arvioinut toimia, joita on toteutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä annettujen neuvoston suositusten johdosta. Maltan osalta komissio suosittaa neuvostolle, että tämä lopettaa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn, koska julkisen talouden alijäämä saatiin onnistuneesti supistettua alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 – ennen neuvoston asettamaa määräaika – ja sen ennustetaan pysyvän alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen vuosina 2026 ja 2027. Samalla komissio toteaa, että Maltan nettomenojen kasvu ylittää neuvoston suositamat ylärajat sekä vuonna 2025 että vuonna 2026 ja että vastaavat kumulatiiviset poikkeamat ovat yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Muut liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä olevat yhdeksän jäsenvaltiota ovat **Belgia, Ranska, Unkari, Italia, Itävalta, Puola, Romania, Slovakia ja **Suomi**. Otettuaan soveltuvien osin huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston komissio katsoo, että tässä vaiheessa on toteutettu tuloksellisia toimia ja että menettely olisi keskeytettävä. **Italian** osalta nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylitti suositetut ylärajat. Kumulatiivisesti tarkasteltuna nettomenojen kasvu vuosina 2024–2025 oli kuitenkin vain hieman suositettuja enimmäismääriä suurempi, ja Italian ennustetaan korjaavan liiallisen alijäämän vuonna 2026 neuvoston asettamassa määräajassa.¹² Samaan aikaan komissio arvioi, että **Ranska** on vaarassa jäädä suositetusta nettomenojen vuotuisesta kasvuprosentista hieman vuonna 2026, mutta sen ennustetaan kuitenkin noudattavan kumulatiivista kasvuprosenttia. **Unkarin** arvioidaan olevan olennaisen noudattamatta jättämisen vaarassa vuonna 2026. Sen vuoksi nykyisten ennusteiden perusteella saattaa olla tarpeen tehdä myöhemmin kokonaisarvio toteutetuista toimista. Jos nämä arvioinnit viittaavat siihen, että tuloksellisia toimia ei ole toteutettu, liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä voi olla tarpeen tehostaa.¹³ Komissio korostaa myös, että **Romanian** julkisen talouden tilanne on edelleen hauras. Sen alijäämäsuhte vuonna 2025 oli unionin suurin, ja sillä on vakavia täytöntöönpanoriskejä. Nämä edellyttävät vahvan ja jatkuvan huomion kiinnittämistä julkisen talouden sopeutukseen vuonna 2026 ja sitä seuraavina vuosina.**

⁸ Suurempia puolustusmenoja koskeva kansallinen poikkeuslauseke tarjoaa rajallisen ja väliaikaisen jouston, joka on enintään 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen verrattuna viitevuoteen, kaudella 2025–2028.

⁹ Neuvosto on tähän mennessä aktivoinut puolustusmenoja koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen 17 jäsenvaltion osalta (Belgia, Bulgaria, Tšekki, Tanska, Saksa, Viro, Kreikka, Kroatia, Latvia, Liettua, Unkari, Itävalta, Puola, Portugali, Slovenia, Slovakia ja Suomi). Komissio antoi 22. toukokuuta 2026 neuvostolle suosituksen puolustusmenoja koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta Espanjan osalta. Suositus odottaa tällä hetkellä neuvoston hyväksyntää.

¹⁰ Näiden jäsenvaltioiden osalta arvioinnissa keskitytään kumulatiiviseen vertailuun ja tarkistetaan, selittykö mahdollinen positiivinen poikkeama suositetuista ylärajoista vastaavalla puolustusmenojen kasvulla. Puolustusta koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto on ainoa jousto, joka on otettu huomioon komission arvioinnissa keväällä 2026.

¹¹ Belgia, Ranska, Italia, Unkari, Malta, Itävalta, Puola, Romania, Slovakia ja Suomi.

¹² Eurostatin tietojen perusteella Italian julkisen talouden alijäämä pieneni 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025, kun se vuonna 2024 oli ollut 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,9 prosenttia sekä vuonna 2026 että vuonna 2027.

¹³ Vuotta 2026 koskevia toteutumätietoja ei ole tällä hetkellä saatavilla. Menettelyn tehostamista voitaisiin harkita myöhemmässä vaiheessa, jos vertailu komission ennusteessa ennakoitun nettomenojen kasvun ja suositetun korjaavan nettomenopolun välillä (ottaen tarvittaessa huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen mukaisen puolustusmenoja koskevan jouston) viittaa erityisen vakavaan noudattamatta jättämiseen.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät tällä hetkellä ole liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä, komissio on arvioinut edistymistä keskipitkän aikavälin suunnitelmien täytäntöönpanossa ja asiaa koskevien neuvoston suositusten noudattamisessa. Vuonna 2025 ja ottaen soveltuvin osin huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto, näistä maista

- **Tšekin, Tanskan, Saksan, Viron, Kreikan, Espanjan, Latvian ja Ruotsin** arvioidaan **noudattavan** suosituksia, koska nettomenojen kasvu jää alle neuvoston suosittamien enimmäismäärien tai kumulatiivinen poikkeama on kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa.
- **Irlannin, Kyproksen ja Portugalin** katsotaan **noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksessa vahvistettuja finanssipolitiikan velvoitteita**, koska niiden julkisen talouden rahoitusasema on ylijäämäinen, mikä edistää julkisen talouden velan supistumista suhteessa BKT:hen. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Portugalin nettomenot ovat yli suositetun enimmäiskasvun, kun taas Kyproksen ja Irlannin nettomenot ovat olennaisesti yli suositetun enimmäiskasvun.
- Arvioinnin mukaan **Liettua ja Slovenia jättivät noudattamatta** suositusta, koska nettomenojen kasvu ylitti neuvoston suosittamat ylärajat, mutta vastaavat poikkeamat jäivät alle (kumulatiivisen) kynnyksarvon, joka on 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Komissio toteaa kuitenkin, että Liettuan julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan ennustetaan jäävän alle viitearvojen (3 prosenttia ja 60 prosenttia suhteessa BKT:hen)
- Arvioinnin mukaan **Luxemburg, Alankomaat, Bulgaria ja Kroatia jättivät olennaisesti noudattamatta** suositettuja nettomenojen ylärajoja, ja vastaavat poikkeamat ylittivät vuositason (0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen) ja kumulatiivisen (0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen) kynnyksarvon. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Luxemburgin ja Alankomaiden julkisen talouden alijäämä ja julkinen velka jäivät alle viitearvojen (3 prosenttia ja 60 prosenttia suhteessa BKT:hen) vuonna 2025.

Vuonna 2026 ja jälleen kerran ottaen tarvittaessa huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto

- **Tšekin, Tanskan, Viron, Saksan, Irlannin, Kreikan ja Latvian ennustetaan noudattavan** vaatimuksia, koska nettomenojen kasvu jää alle neuvoston suosittamien enimmäismäärien tai kumulatiivinen poikkeama pysyy kansallisen poikkeuslausekkeen tarjoaman jouston rajoissa.
- Kuten vuonna 2025, **Kyproksen ja Portugalin ennustetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksessa vahvistettuja finanssipolitiikan velvoitteita**, koska niiden julkisen talouden rahoitusaseman ennustetaan pysyvän ylijäämäisenä tai lähellä tasapainoa vuonna 2026. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Portugalin nettomenot ovat vaarassa ylittää suositetun enimmäiskasvun ja että Kyproksen nettomenot ovat vaarassa ylittää suositetun enimmäiskasvun olennaisesti.
- **Espanjan, Luxemburgin ja Alankomaiden osalta on olemassa noudattamatta jättämisen vaara.** Luxemburgin ja Alankomaiden osalta komissio kuitenkin toteaa, että

julkisen talouden alijäämän ennustetaan jäävän alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen velan alle 60 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026

- Arvioinnin mukaan **Liettuan** ja **Slovenian** sekä, kuten vuonna 2025, **Bulgarian** ja **Kroatian** osalta on olemassa **olennaisen noudattamatta jättämisen vaara** vuonna 2026. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Liettuan ja Kroatian julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan ennustetaan jäävän alle viitearvojen (3 % ja 60 % suhteessa BKT:hen) Lisäksi olennaisen noudattamatta jättämisen vahvistaminen vuoden 2026 toteumatietojen perusteella voisi Slovenian osalta johtaa SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen laatimiseen velkaperusteen noudattamisen arvioimiseksi.
- Arvioinnin mukaan **Ruotsin** osalta on olemassa **vaara siitä, että suositettu nettomenojen vuotuinen kasvuprosentti jää olennaisesti noudattamatta** vuonna 2026, mutta Ruotsin ennustetaan **noudattavan kumulatiivista kasvuprosenttia**. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Ruotsin julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan ennustetaan jäävän alle viitearvojen (3 % ja 60 % suhteessa BKT:hen).

Keskipitkän aikavälin suunnitelmien täytäntöönpanon arvioinnissa komissio otti huomioon myös investoinnit ja uudistukset, joiden perusteella julkisen talouden sopeutuskausia on pidennetty. Tämä koskee kahdeksaa jäsenvaltiota¹⁴, joiden osalta näissä suunnitelmissa esitettyä julkisen talouden sopeutuskautta oli pidennetty neljästä seitsemään vuoteen. Komissio on arvioinut näiden jäsenvaltioiden osalta kyseisten uudistusten ja investointien keskeisten vaiheiden täytäntöönpanoa ottaen huomioon vuotuisissa edistymisraporteissa annetut tiedot. Komissio katsoo arviointinsa perusteella, että yleisesti ottaen kaikki asianomaiset jäsenvaltiot ovat noudattaneet uudistuksia ja investointeja koskevia sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla (ks. lisäys 5).

Lisäksi komissio on arvioinut alijäämäkriteerin noudattamista viiden jäsenvaltion osalta¹⁵ päätöksen tekemiseksi siitä, onko perusteltua suositaa neuvostolle uusia päätöksiä liiallisen alijäämän olemassaolosta. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen Saksan, Viron ja Slovenian osalta ei ole perusteltua tässä vaiheessa. Latvian osalta alijäämäkriteerin arvioidaan täyttyvän yleisesti. Sen sijaan **Bulgarian** osalta komissio harkitsee ehdottavansa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista, ottaen huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon komission kertomuksesta.

Kun otetaan huomioon energiamarkkinoiden viimeaikainen kehitys sen jälkeen, kun Lähi-idän sota puhkesi helmikuussa 2026, monet jäsenvaltiot ovat toteuttaneet finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen kotitalouksiin ja yrityksiin kohdistuvia sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Komission kevään 2026 ennuste kattaa näiden uusien toimenpiteiden talousarviokustannukset, joiden arvioidaan olevan 14,5 miljardia euroa (0,07 % EU:n BKT:stä) vuonna 2026 koko EU:n osalta. Tässä arviossa oletetaan, että

¹⁴ Belgia, Saksa, Espanja, Ranska, Italia, Itävalta, Romania ja Suomi.

¹⁵ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 3.6.2026, COM(2026) 302 final. Jäsenvaltioista, jotka eivät ole tällä hetkellä liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä, julkisen talouden bruttovelkasuhde ylitti vuoden 2025 lopussa viitearvon Saksassa, Kreikassa, Espanjassa, Portugalissa ja Sloveniassa. Näiden jäsenvaltioiden velkasuhteen arvioidaan pienenevän riittävästi ja lähestyvän viitearvoa riittävän nopeasti. Näin ollen SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa velkakriteerin noudattamista ei tarvinnut tarkastella tarkemmin yhdenkään jäsenvaltion osalta.

toimenpiteet päättyvät asianomaisissa laeissa ilmoitettujen päättymispäivämäärien mukaisesti ennusteen koontipäivänä. Jos näitä toimenpiteitä jatkettaisiin vuoden 2026 loppuun saakka, niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset nousisivat 38,6 miljardiin euroon (0,2 % EU:n BKT:stä) vuonna 2026. Kolme neljäsosaa tuesta käytetään kohdentamattomasti, ja jäljelle jäävä neljännes kohdennetaan haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille tai energiaintensiivisille yrityksille. Lisäksi yli kaksi kolmasosaa arvioiduista talousarviokustannuksista vastaa toimenpiteitä, joilla pyritään vaikuttamaan suoraan energiankulutuksen marginaalikustannuksiin, kuten valmisteverojen leikkauksia. Jäljelle jäävä kolmannes vastaa toimenpiteitä, joilla tarjotaan tilapäistä tulotukea kotitalouksille tai (muuta kuin hintaan perustuvia) korvauksia yrityksille.

Laatikko 2: Makrotalouden epätasapainot jäsenvaltioissa

Komissio on arvioinut makrotalouden epätasapainojen olemassaoloa niissä seitsemässä jäsenvaltiossa, jotka valittiin perusteellisen tarkastelun kohteeksi varoituskansalainmekanismia koskevassa vuoden 2026 kertomuksessa. Kaikissa näissä jäsenvaltioissa oli havaittu epätasapainoja tai liiallisia epätasapainoja makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn perustuvan edellisen valvontasyklin yhteydessä. Kuten kahden edellisen makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn perustuvan vuotuisen syklin yhteydessä, vuoden 2026 perusteelliset tarkastelut esiteltiin jäsenvaltioille ennen kevätpaketin julkaisemista, jotta neuvoston komiteoissa voitiin käydä perusteellisempia monenvälisiä keskusteluja ennen maakohtaisten suositusten¹⁶ laatimista.

Epätasapainojen luokittelu perustuu kolmeen kriteeriin: i) epätasapainojen vakavuus, ii) niiden viimeaikainen ja tuleva kehitys ja iii) politiikkatoimet. Näitä kriteerejä tarkastellaan makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn ennakoivan toimintatavan mukaisesti. Tätä ennakoivaa toimintatapaa on sovellettu vuonna 2024 päätökseen saadusta talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelusta lähtien. Ennakoivassa toimintatavassa säilytetään nämä kolme kriteeriä mutta korostetaan enemmän epätasapainojen viimeaikaista ja tulevaa kehitystä sekä epätasapainojen tai niiden riskin poistamiseen tähtääviä kansallisten viranomaisten politiikkatoimia.

Haavoittuvuudet ovat kehittyneet viimeisen vuoden aikana eri tavoin eri jäsenvaltioissa, ja useissa tapauksissa ne ovat vähentyneet. Epävarmuus on kuitenkin viime aikoina kasvanut. Inflaatio hidastui edelleen, vaikkakin eri tahtiin, suurimmassa osassa euroaluetta ja EU:ta, vaihtotaseet paranivat, ja suuret velat vähenivät useissa tapauksissa. Lisäksi pankkisektorit ovat pysyneet terveinä. Asuntojen hintojen nousu sen sijaan kiihtyi monissa maissa. Joka tapauksessa tämä makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn vuotuinen täytöntöönpanosykli päättyy entistä epävarmemmassa tilanteessa, jossa Lähi-idän konflikti aiheuttaa huolta energian hinnoista, korkeammasta ja vaihtelevammasta inflaatiosta, tiukemmista rahoitusehdoista ja hitaammasta talouskasvusta. On aiempaa haastavampaa ennustaa, miten riskit kehittyvät ja miten ne vaikuttavat EU:n, euroalueen ja yksittäisten jäsenvaltioiden makrotaloudelliseen vakauteen.

¹⁶ SWD(2026) 137–143. Kyseiset seitsemän perusteellista tarkastelua jaettiin jäsenvaltioille neuvoston talouspoliittisen komitean ja sen LIME-työryhmän välityksellä kahtena eri ajankohtana eli huhtikuun puolivälissä (Alankomaat, Romania ja Ruotsi) ja toukokuun alussa (Kreikka, Unkari, Italia ja Slovakia). Ne julkaistaan myös asiakirjoina ([European Economy Institutional Papers](#)).

Komissio on antanut makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä useita päätöksiä. Haavoittuvuudet ovat vähenemässä joissakin perusteellisen tarkastelun kohteena olleissa jäsenvaltioissa, ja joissakin tapauksissa makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä ei ole todettu lainkaan epätasapainoja. Muissa perusteellisen tarkastelun kohteena olleissa jäsenvaltioissa on edelleen merkittäviä haasteita. Erityisesti:

- Kreikalla ei arvioida olevan enää epätasapainoja. Julkiseen velkaan ja ulkomaiseen velkaan liittyvät haavoittuvuudet ovat viime vuosina vähentyneet, ja niiden tukena on vakaa BKT:n kasvu, minkä lisäksi julkisen talouden ylijäämä on edelleen supistanut julkista velkaa. Pankkien järjestämättömät lainat ovat vähentyneet ja taseet parantuneet. Vaihtotaseen alijäämä on edelleen huomattava, mutta sen suotuisa rahoitus vähentää ulkoiseen kestävyYTEEN kohdistuvia riskejä. Kreikka on toteuttanut asiaankuuluvia uudistuksia vähentääkseen pitkäaikaisia haavoittuvuuksiaan.
- Alankomailla ei arvioida olevan enää epätasapainoja. Vuosien mittaan on esiintynyt kotitalouksien velan suureen määrään, asuntomarkkinoihin ja suureen vaihtotaseen ylijäämään liittyviä haavoittuvuuksia, mutta ne ovat viime aikoina vähentyneet.
- Ruotsilla ei arvioida olevan enää epätasapainoja. Sen kiinteistömarkkinoihin ja suureen yksityisen velan määrään liittyy kuitenkin edelleen haavoittuvuuksia, joskin vähemmän vakavia kuin aiemmin.
- Italialla on edelleen epätasapainoja, koska sen suureen julkiseen velkaan ja heikkoon tuottavuuden kasvuun liittyy edelleen haavoittuvuuksia, joilla on rajat ylittävää merkitystä. Näiden haavoittuvuuksien vähentämisen kannalta on ratkaisevan tärkeää jatkaa kasvua edistävien uudistusten ja investointien tuloksellista toteuttamista sekä pitää finanssipolitiikan viritys maltillisena.
- Unkarilla on edelleen epätasapainoja, koska sen kilpailukykyyn, julkisiin rahoitustarpeisiin ja asuntojen hintoihin liittyy edelleen haavoittuvuuksia, jotka politiikkatoimien myötä ovat pahentuneet entisestään.
- Slovakialla on edelleen epätasapainoja, koska sen ulkoiseen tasapainoon ja julkisen talouden tasapainoon, kilpailukykyyn, asuntomarkkinoihin ja kotitalouksien velkaan liittyy edelleen haavoittuvuuksia, joihin ei ole puututtu politiikkatoimilla riittävällä tavalla.
- Romanialla on edelleen liiallisia epätasapainoja. Julkisen talouden ja vaihtotaseen alijäämiin liittyvät haavoittuvuudet ovat vähentyneet jonkin verran viime aikoina, mutta ne ovat edelleen hyvin merkittäviä. Kustannuskilpailukyky heikkenee edelleen, joskin vähemmän kuin aiemmin. Komissio aikoo seurata edelleen edistymistä asiaankuuluvissa politiikkatoimissa, joilla pyritään poistamaan nämä liialliset epätasapainot.

Näiden seitsemän jäsenvaltion maakohtaista tilannetta tarkastellaan lähemmin lisäyksessä 4.

Tätä taustaa vasten ja ottaen huomioon useiden jäsenvaltioiden edelleen korkeat velkasuhteet julkisen talouden laadun sekä menojen tehokkuuden parantaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta veronmaksajille voidaan tuottaa todellista arvoa ja jotta varmistetaan julkisen talouden kestävyys. Tämä edellyttää menojen vahvaa priorisointia sekä

niiden tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamista muun muassa menokartoitusten avulla. Samaan aikaan verotusjärjestelmien nykyaikaistaminen ja virtaviivaistaminen voivat auttaa tuottamaan tarvittavia tuloja ja samalla edistää taloudellista häiriönsietokykyä. Useat maat ovat uudistaneet yleistä julkisen talouden ohjausjärjestelmäänsä tukeakseen uskottavaa ja kasvua edistävää finanssipolitiikkaa. Jotkin maat ovat vahvistaneet riippumattomia finanssipolitiikan instituutioita, lisänneet julkista taloutta koskevan raportoinnin avoimuutta ja parantaneet julkisten investointien hallinnointia. Vuoden 2026 maakohtaisissa suosituksissa jäsenvaltioita kehoitetaan parantamaan julkisten menojen laatua tekemällä terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitojärjestelmistä kestävämpiä ja lisäämällä menokartoitusten käyttöä. Tämä koskee esimerkiksi Puolaa, Sloveniaa ja Espanjaa. Tämä on erityisen tärkeää jäsenvaltioissa, joissa julkiset tulot ovat jo korkeat suhteessa BKT:hen. Joillekin jäsenvaltioille suositellaan myös eläkejärjestelmiensä kestävyuden parantamista. Esimerkiksi Itävallalle, Saksalle, Italialle, Luxemburgille ja Puolalle suositellaan, että ne toteuttavat toimenpiteitä, joilla edistetään korkeampaa todellista eläkkeellesiirtymisikää. Samaan aikaan Kyproksen, Tšekin, Liettuan, Maltan ja Portugalin – samoin kuin Itävallan, Saksan ja Luxemburgin – olisi tuettava eläketuloja vahvistamalla lisäeläkejärjestelmiään, jotka myös tuottavat pitkäaikaista pääomaa niiden talouksille.

Useat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimia verosäännösten noudattamisen parantamiseksi ja tulojen kantamisen nykyaikaistamiseksi. Jäsenvaltioissa, jotka olivat saaneet verotuspolitiikkaan liittyvän maakohtaisen suosituksen vuonna 2025, tapahtuneesta myönteisestä kehityksestä esimerkkinä voidaan mainita muun muassa verohallintojen digitalisoinnin tehostaminen. Kreikassa on esimerkiksi otettu käyttöön digitaalinen veroilmoitusjärjestelmä ja toteutettu siihen liittyviä sähköistä laskutusta koskevia uudistuksia. Portugalissa puolestaan on toteutettu toimia verosäännösten noudattamisen parantamiseksi virtaviivaistamalla ja digitalisoimalla verotusmenettelyjä. Useat jäsenvaltiot pyrkivät laajentamaan veropohjaansa ja tasapainottamaan veroyhdistelmäänsä. Lisäksi edistystä on saavutettu joissakin toimissa veropetosten ja veronkierron torjumiseksi. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa koskevan pitkäaikaisen tarpeen ja verovajeiden aiheuttamien merkittävien haasteiden suhteen on edistytty vähemmän. Eurooppalaisilta hallituksilta jää kantamatta vuosittain yli 100 miljardia euroa tuloja verosäännösten noudattamatta jättämisen vuoksi. Lisäksi olemassa on useita tuhansia verotukisäännöksiä, jotka voivat käydä kalliiksi eivätkä aina ole hyvin perusteltuja. Tällainen verotuksen monimutkaisuus haittaa oikeudenmukaista ja tehokasta tulonhankintaa. Vuoden 2026 ehdotetuissa maakohtaisissa suosituksissa kehoitetaan vähentämään näitä vajeita verotuksen oikeudenmukaisuuden ja tulojen kestävyuden turvaamiseksi sekä samalla parantamaan edelleen veroyhdistelmää kestävästi kilpailukykyyn tukemiseksi. Esimerkiksi Irlantia, Puolaa, Bulgariaa ja Viroa suositellaan laajentamaan veropohjaansa muun muassa hankkimalla tuloja kasvun kannalta vähemmän haitallisista verolähteistä. Verohallintojen nykyaikaistamisen ja digitalisoinnin jatkaminen voi auttaa saavuttamaan nämä tavoitteet.

EU:n kilpailukykyyn vahvistaminen

Säästöjen kanavoiminen tuottaviin investointeihin kilpailukyvyyn parantamiseksi

Vuosina 2025–2026 jäsenvaltiot edistyivät vain vähän rahoituksen saannin parantamisessa, ja jäsenvaltioiden välillä on edelleen eroja. Myönteistä kehitystä ovat muun muassa pankki- ja vakuutusalojen vahvuus sekä rahoitusvakauden jatkuminen. Haasteita on kuitenkin edelleen, mukaan lukien edelleen jatkuvat rahoitusvajeet erityisesti scale-up-yritysten osalta mutta joissakin jäsenvaltioissa myös startup-yritysten ja pk-yritysten osalta, tehottomat maksukyvyttömyyskehykset useissa jäsenvaltioissa sekä edelleen alikehittyneet ja hajanaiset pääomamarkkinat, jotka eivät täydennä riittävästi pankkien tarjoamaa velkarahoitusta.

Komissio kehottaa vuoden 2026 ehdotetuissa maakohtaisissa suosituksissa toteuttamaan kansallisia toimenpiteitä säästö- ja investointiunionin¹⁷ luomiseksi. Komissio kehottaa useita jäsenvaltioita laajentamaan rahoituslähteitään kannustamalla yhteisö- ja vähittäissijoittajia osallistumaan pääomamarkkinoille, erityisesti osakemarkkinoille. Monissa jäsenvaltioissa lisäeläkerahastot voivat sekä parantaa yksilöiden vanhuusiän elintasoja että kanavoida pitkän aikavälin säästöjä tuottaviin investointeihin ja siten auttaa parantamaan rahoituksen saantia ja vahvistamaan jäsenvaltioiden kilpailukykyä.

EU:n tasolla useilla säästö- ja investointiunionistrategian perusteella käynnistetyillä aloitteilla pyritään myös parantamaan säästöjen virtaamista investointeihin. Suosituksessa yksinkertaistetun ja edullisen verokohtelun piiriin kuuluvien säästö- ja sijoitustilien saatavuuden parantamisesta¹⁸ sekä tiedonannossa *Finanssiosaamista koskeva EU:n strategia*¹⁹ esitetään selkeä strategia, jolla edistetään vähittäissijoittajien osallistumista pääomamarkkinoille. Tiedonannolla *EU:n lisäeläkesektorin kapasiteetin vahvistaminen eläketulojen kasvattamiseksi ja pitkäaikaisen pääoman tarjoamiseksi EU:n taloudelle*²⁰ pyritään mobilisoimaan Euroopan eläkerahastojen varoja rahoitusvaihtoehtojen laajentamiseksi kaikille yrityksille. Lisäksi joulukuussa 2025 hyväksytyllä markkinoiden yhdentymistä ja valvontaa koskevalla paketilla²¹ pyritään luomaan yhdenmetyimmät, tehokkaammat ja kilpailukykyisemmät pääomamarkkinat, jotka antavat ihmisille parempia vaihtoehtoja vaurautensa lisäämiseksi ja auttavat yrityksiä saamaan rahoitusta.

Innovaatiokuilun umpeenkurominen

Jotkin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimia tutkimuksen ja innovoinnin lisäämiseksi, kuten vuoden 2025 maakohtaisissa suosituksissa kehoitettiin. Edistyminen on kuitenkin edelleen vähäistä ja epätasaista EU:n jäsenvaltioissa ja alueilla. Tutkimus- ja kehitysmenojen osuus pysyi 2,2 prosentissa BKT:stä vuonna 2024. EU on näin ollen jäljessä tutkimus- ja kehityksintensiteetin maailmanlaajuisista johtajista, kuten Yhdysvalloista (3,4 % BKT:stä), Japanista (3,4 %) ja Etelä-Koreasta (5,0 %), ja vuodesta 2020 lähtien myös Kiinasta (2,6 %). Myönteistä kehitystä tapahtui

¹⁷ [Säästö- ja investointiunioni](#), COM(2025) 124 final.

¹⁸ [Komission suositus \(EU\) 2025/2029](#).

¹⁹ [COM\(2025\) 681 final](#).

²⁰ [COM\(2025\) 839 final](#).

²¹ [Pääomamarkkinoiden yhdentymisen ja unionin suorittaman valvonnan jatkokehittäminen](#), COM(2025) 940 final.

kuitenkin startup- ja scale-up-yritysten rahoitusehtojen parantamisessa esimerkiksi Itävallassa ja Kreikassa. Lisäksi Tšekissä ja Saksassa edistettiin teknologian siirron helpottamisessa ja innovointi- ja tutkimuskannustimien tarjoamisessa. Tieteellisen huippuosaamisen osalta Irlanti toteutti toimenpiteitä julkisen t&k-rahoituksen lisäämiseksi, vaikka sitä onkin lisättävä edelleenkin, ja Viro puolestaan lisäsi julkista tukea soveltavalle tutkimukselle.

Koska merkittäviä puutteita esiintyy edelleen, vuoden 2026 maakohtaisissa suosituksissa asetetaan etusijalle Euroopan innovaatiokuilun umpeenkurominen sekä tutkimus- ja kehitysinvestointien lisääminen. Suosituksissa korostetaan tarvetta edistää julkisia ja yksityisiä tutkimus- ja kehitysinvestointeja, vahvistaa innovointijärjestelmiä parantamalla yritysten ja tiedeyhteisön välistä yhteistyötä, yritysten innovointiin myönnettävän julkisen tuen tehokkuutta ja rahoituksen saantia sekä parantaa innovaatioiden saatavuutta muun muassa tarvittaessa kehityksessä jälkeen jääneillä alueilla. Tšekkiä, Espanjaa, Ranskaa ja Puolaa ohjeistetaan syventämään osaamisen siirtoa, tukemaan innovaatioiden käyttöönottoa sekä tarjoamaan innovaatioille suotuisan toimintaympäristön startup- ja scale-up-yritysten käyttöön. Innovoinnin edelläkävijöistä Tanskaa kannustetaan vahvistamaan edelleen pk-yritysten innovointia, teknologian levittämistä ja kasvurahoituksen saantia. Yritysten digitalisaation edistämisen lisäksi olisi edelleen puututtava vajeisiin, joita tavataan joillakin luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan ja teknologian aloilla (STEM-aloilla), sekä tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijapulaan strategisilla teknologian aloilla, muun muassa kannustamalla naisia opiskelemaan näitä aloja.

EU:n tason aloitteilla pyritään tukemaan edelleen toimia innovaatiokuilun kuromiseksi umpeen. Näitä aloitteita ovat muun muassa start-up- ja scale-up-strategia²², johon sisältyy 5 miljardin euron Scaleup Europe -rahaston perustaminen, suunniteltu eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös²³, jolla pyritään vahvistamaan tiedon, tutkijoiden ja teknologian vapaata liikkuvuutta, sekä tuleva eurooppalainen innovaatio-säädös²⁴, jolla pyritään vauhdittamaan innovaatioiden käyttöönottoa ja kaupallistamista. Ehdotetulla Euroopan kilpailukykyrahastolla mobilisoidaan yksityistä pääomaa laajamittaisesti seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä. Se on tiiviissä yhteydessä Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja tukee sitä kautta investointeja kaikissa vaiheissa tutkimuksesta ja innovoinnista skaalaukseen, teolliseen käyttöönottoon ja tuotantoon asti. Jäsenvaltioiden olisi nopeutettava tekoälyn ja muiden huipputeknologioiden, kuten kvanttilaskennan, pilvipalvelujen ja suurteholaskennan, käyttöönottoa tekoälyn soveltamisstrategian²⁵ ja tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelman²⁶ mukaisesti. Tekoälytehtaiden ja tekoälyn gigatehtaiden käyttöönotolla, tulevalla toisella sirusäädöksellä ja pilvipalveluja ja tekoälyä edistävällä säädöksellä mobilisoidaan kriittistä laskenta-, data- ja infrastruktuurikapasiteettia ja lahjakkuuksia, jotta voidaan turvata Euroopan johtoasema tekoälyn ja murrosteknologioiden alalla. Lisäksi Euroopan yhteistä etua koskevat

²² [EU:n start-up- ja scale-up-strategia](#), COM(2025) 270 final.

²³ [Eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös](#).

²⁴ [Eurooppalainen innovaatio-säädös](#).

²⁵ [Tekoälyn soveltamisstrategia | Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa](#).

²⁶ [Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma](#), [Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa](#).

tärkeät hankkeet (IPCEI) ovat tehokas valtiontukiväline rajatylittävissä hankkeissa, joilla edistetään innovointia ja lisätään Euroopan kilpailukykyä.

Yksinkertaisten ja digitaalisten julkisten palvelujen tarjoaminen

Hallinnollisen taakan keventämisessä ja julkishallinnon nykyaikaistamisessa on edistytty vain vähän. Myönteistä kehitystä ovat muun muassa lupamenettelyjen virtaviivaistaminen ja sääntelyn vaikutusten arvioinnin parantaminen. Julkisten palvelujen, myös oikeusjärjestelmien, digitalisoinnissa ja nykyaikaistamisessa on edistytty useissa jäsenvaltioissa, mutta muissa jäsenvaltioissa edistyminen on pysähtynyt esimerkiksi hankkeiden viivästyneen vuoksi (esimerkiksi Kyproksessa). Myös julkishallinnon uudistuksia toteutettiin useissa jäsenvaltioissa. Esimerkkinä voidaan mainita Kreikan virkamieskunnan digitaalisen osaamisen kehittämisohjelmat.

Vuoden 2026 ehdotetuissa maakohtaisissa suosituksissa kehoitetaan siksi jäsenvaltioita tehostamaan hallintoa, keventämään hallinnollista taakkaa sekä edistämään digitaalisia julkisia palveluja. Esimerkiksi Belgiaa, Kroatiaa ja Espanjaa kehoitetaan nopeuttamaan rakennus-, ympäristö- ja yrityslupien myöntämistä. Päällekkäisten toimivaltuuksien poistaminen, sääntelyn yksinkertaistaminen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä koordinoinnin parantaminen näiden tasojen välillä keventäisivät ihmisten, yritysten ja julkishallinnon hallinnollista taakkaa ja edistäisivät siten kilpailukykyä ja innovointia. Julkishallinnon digitalisointi edellyttää, että parannetaan digitaalisten julkisten palvelujen tarjontaa ja yhteentoimivuutta (esimerkiksi Saksassa ja Bulgariassa), taataan oikeusjärjestelmän ja muiden julkisten palvelujen tasapuolinen digitaalinen saatavuus kaikilla alueilla ja investoidaan virkamiesten digitaitoihin. Virkamieskunnan valmiuksien lisäämiseksi on myös parannettava hallinnointia ja koordinointia, muun muassa paikallisella tasolla, esimerkiksi Kroatiassa. Lainsäädäntötyön laatua voidaan parantaa vahvistamalla vaikutustenarviointeja, varmistamalla sidosryhmien kuuleminen sekä vähentämällä poikkeusasetusten käyttöä, esimerkiksi Romaniassa.

EU:n tasolla komissio on esittänyt toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että EU:n uusissa aloitteissa vältetään sääntelyn monimutkaisuus ja hajanaisuus. Erityisen huomionarvoisia ovat ”sisäänrakennetun yksinkertaisuuden” periaatteet, jotka esitetään komission tiedonannossa *EU:n säännösten yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja noudattamisen parantaminen*²⁷. Samaan aikaan komissio jatkaa voimassa olevan lainsäädännön päällekkäisyyksien ja epä johdonmukaisuuksien korjaamista muun muassa sääntelyn suursiivouksen toimitasuunnitelman avulla. Tämä kaksitahoinen lähestymistapa sekä sen perustana olevat periaatteet ja toimenpiteet tarjoavat myös hyödyllisiä suuntaviivoja yhtä kunnianhimoisille kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimille. Komissio esitti vuonna 2025 kymmenen koontiasetusehdotusta ja muita ehdotuksia, joilla saadaan aikaan 15 miljardin euron vuotuiset säästöt hallinnollisissa kustannuksissa ja noin 6 miljardin euron säästöt kertaluonteisissa kustannuksissa. Lisäksi EU Inc. -yhtiöoikeusjärjestelmää koskevassa ehdotuksessa, joka koskee

²⁷ [EU:n säännösten yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja noudattamisen parantaminen](#), COM(2026) 380 final.

yhtenäisten sääntöjen luomista yrityksille kaikkialla EU:ssa, kehoitetaan jäsenvaltioita priorisoimaan keskeisten liiketoimintamenettelyjen digitalisointia ja rajatylittävää saatavuutta yhteisen digitaalisen palveluväylän²⁸ puitteissa.

Sisämarkkinoiden hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla

Sisämarkkinoiden esteiden vähentämisessä ja instituutioiden laadun parantamisessa on edistytty jonkin verran, mutta edistyminen on edelleen vähäistä ja epätasaista eri jäsenvaltioissa. Edistyminen sisämarkkinoiden esteiden vähentämisessä ja tehokkaan kilpailun varmistamisessa on edelleen vähäistä. Joitakin toimenpiteitä on toteutettu alakohtaisen sääntelyn vahvistamiseksi, markkinoille pääsyn esteiden vähentämiseksi ja koordinoinnin parantamiseksi, esimerkiksi Italiassa ja Espanjassa. Maksuviivästykset vääristävät sisämarkkinoita, haittaavat pk-yritysten kasvua ja heikentävät toimitusketjujen kilpailukykyä, sillä ne vähentävät rahoituksen saantia ja tukahduttavat innovointia. Kypros on edistynyt jonkin verran valtion omistamien yritysten hallinnoinnin parantamisessa, sillä se on hyväksynyt kansainvälisten suositusten mukaisen toimintasuunnitelman. Kun on kyse julkisista hankinnoista, monissa jäsenvaltioissa, esimerkiksi Puolassa ja Bulgariassa, on lukuisista toteutetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen haasteita, jotka liittyvät kilpailun vähyteen ja menettelyjen tehottomuuteen. Erityisesti pieniin tarjouskilpailuihin osallistuu edelleen vain vähän tarjoajia. Joitakin toimenpiteitä on toteutettu oikeusjärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi organisaatiouudistusten, digitaalisten valmiuksien parantamisen ja koulutuksen avulla osana elpymis- ja palautumissuunnitelmia esimerkiksi Italiassa, Espanjassa ja Kreikassa.

Sisämarkkinoiden syventäminen muun muassa vähentämällä EU:n lainsäädännön ylisääntelyä on yksi EU:n ensisijaisista tavoitteista, ja eurooppalaisella ohjausjaksolla on tässä oma roolinsa. Tämän vuoden maakohtaisia suosituksia koskevissa ehdotuksissa viitataan aiempaa enemmän sisämarkkinoiden maakohtaisiin esteisiin ja täydennetään nykyisiä sisämarkkinoiden täytäntöönpano- ja seurantavälineitä. Tavoitteena on kartoittaa saatavilla olevan näytön perusteella konkreettisia maakohtaisia esteitä, joilla on rajatylittävä ulottuvuus ja jotka vaikuttavat markkinoille pääsyyn, tavaroiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen sekä yleiseen liiketoimintaympäristöön. Komissio aikoo tarkastella entistä tarkemmin sisämarkkinaesteitä ja ylisääntelyä, jotka lisäävät yritysten sääntelytaakkaa ja noudattamiskustannuksia sekä haittaavat EU:n sisäistä liiketoimintadynamiikkaa²⁹.

Vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla pyritään poistamaan sisämarkkinoita koskevia rajoituksia, vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta ja varmistamaan toimiva institutionaalinen kehys. Tiettyjä ammatteja sekä palvelumarkkinoita koskevat sääntelyrajoitukset aiheuttavat edelleen esteitä palvelujen rajatylittävälle tarjoamiselle esimerkiksi Luxemburgissa ja Itävallassa. Toimenpiteitä olisi toteutettava myös sellaisten sääntelykehysten yksinkertaistamiseksi, ylisääntelyn vähentämiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi, jotka

²⁸ Asetus (EU) N:o 1024/2012.

²⁹ Ks. 28. huhtikuuta 2026 annettu komission tiedonanto EU:n säännösten yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja noudattamisen parantaminen.

vaikuttavat markkinoille pääsyyn ja rajatylittävään toimintaan. Muun muassa Bulgariaa, Espanjaa, Kroatiaa, Slovakiaa, Itävaltaa, Saksaa ja Kyprosta kehoitetaan toteuttamaan lisätoimia sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja noudattamiskustannusten alentamiseksi. Unkarin, Bulgarian ja Slovakian osalta keskeisiä painopisteitä ovat ennakoitavan ja oikeudenmukaisen sääntelykehityksen varmistaminen, korruption torjuntaa koskevien toimenpiteiden vahvistaminen sekä dynaamisen ja innovatiivisen liiketoimintaympäristön edistäminen. Samaan aikaan useille jäsenvaltioille, kuten Kroatialle, Kyprokselle, Maltalle ja Italialle suositellaan, että ne parantavat oikeusjärjestelmien tehokkuutta erityisesti purkamalla asioiden käsittelyruuhkaa ja lyhentämällä tuomioistuinkäsittelyjen kestoja.

EU toteuttaa toimia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi edelleen. Esimerkkeinä voidaan mainita yhden Euroopan yhden markkinat -etenemissuunnitelma, jossa asetetaan lainsäädäntöehdotuksia koskevia erityisiä tavoitteita. Tällainen ehdotus on esimerkiksi tuleva eurooppalainen tuotesäädös, jolla nykyaikaistetaan tuotesääntöjä ja varmistetaan samalla sääntöjen parempi noudattaminen yli rajojen. Tulevaan oikeudenmukaista työvoiman liikkuvuutta koskevaan pakettiin sisältyy osaamisen siirrettävyyttä koskeva aloite ja eurooppalainen sosiaaliturvapassi, ja sillä vahvistetaan Euroopan työviranomaista sääntöjen täytäntöönpanon tehostamiseksi. Muita esimerkkejä ovat ehdotus EU Inc. -yhtiöoikeusjärjestelmäksi, joka kattaa yrityksen koko elinkaaren, ja digiverkkosäädös, jonka tarkoituksena on nykyaikaistaa ja yhdenmukaistaa televiestintäsääntöjä sekä vahvistaa Euroopan digitaalista häiriönsietokykyä. Julkisia hankintoja koskevien EU:n direktiivien käynnissä olevalla uudistuksella yksinkertaistetaan edelleen julkisten hankintojen oikeudellista kehystä. Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ja sen eurooppalaisten liikennekäytävien valmiiksi saattaminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa ihmisten ja tavaroiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla, edistää EU:n teollista kilpailukykyä ja parantaa sotilaallista liikkuvuutta.

Kohtuuhintaiseen puhtaaseen energiaan siirtymisen ja hiilestä irtautumisen nopeuttaminen

Hiilestä irtautumisen, energian, ympäristön ja ilmastomuutokseen sopeutumisen osalta edistyminen on ollut epätasaista, mutta joissakin tapauksissa EU:n tavoitteisiin mukautumisessa on edistytty huomattavasti. Myönteistä kehitystä on muun muassa uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttaminen, kuten Irlannin merituulivoimahuutokaupat ja Liettuan aurinkosähkökapasiteetin laajentaminen. Lämmityksen hiilestä irrottamisessa on edistytty. Esimerkiksi tukien myöntäminen fossiilisia polttoaineita käyttävien lämmityskattiloiden asentamiseen on lopetettu kaikkialla EU:ssa. Alankomaiden energialaki mahdollistaa Alankomaissa verkon joustavamman käytön, ja kestävää maataloutta koskevilla aloitteilla on alettu vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä, saastumista, luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemien rappeutumista. Liikennealalla sähköistäminen ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö lisääntyy sähköiseen liikenteeseen myönnettävän tuen ja Saksan rautatieinfrastruktuuri-investointien avulla. Vesi- ja luonnonvarojen hoidon osalta toteutettiin myönteisiä toimia, mukaan lukien kuivuusresilienssisuunnitelmien hyväksyminen Espanjassa,

vesipalvelujen tarjoajia koskevan uudistuksen toteuttaminen Kreikassa sekä kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman hyväksyminen Portugalissa.

Vuoden 2026 maakohtaisten suositusten tavoitteena on nopeuttaa puhtaaseen energiaan siirtymistä, jotta voidaan tehdä energiasta kohtuuhintaisempaa, parantaa turvallisuutta, tukea kilpailukykyä ja saattaa toimet vuoden 2030 ilmasto- ja energiavoitteiden mukaisiksi. Tšekin, Bulgarian ja Unkarin kaltaisten jäsenvaltioiden, joissa fossiilisten polttoaineiden osuus sähkön kokonaistuotannosta on edelleen merkittävä, on laajennettava puhtaan energian, erityisesti tuulivoiman, käyttöönottoa. Näissä jäsenvaltioissa, kuten myös muissa, on nopeutettava ja virtaviivaistettava verkkolupamenettelyjä ja parannettava verkkoinfrastruktuuria, myös rajatylittäviä yhteyksiä, sekä tuettava siirtymää alueilla, jotka ovat erittäin riippuvaisia fossiilisista polttoaineista. Useita jäsenvaltioita, kuten Kroatiaa, Maltaa ja Portugalia, kannustetaan asettamaan etusijalle energiatehokkuus ja poistamaan asteittain fossiilisten polttoaineiden tuet. Kyseisillä tuilla ei voida vähentää energiaköyhyyttä kohdennetusti eikä ratkaista aitoja energiaturvallisuusongelmia. Lisäksi ne haittaavat sähköistämistä eivätkä ole ratkaisevia teollisuuden kilpailukyvyn kannalta. Useiden jäsenvaltioiden, kuten Saksan, Ranskan, Espanjan, Portugalin, Irlannin, Kyproksen ja Latvian, on investoitava energiajärjestelmän joustavuuteen, verkkokapasiteettiin ja energian varastointiin. Älykkäiden mittareiden käyttöönotto on tärkeä edellytys joustavuuden lisäämiseksi kysyntäpuolella, ja sitä olisi priorisoitava useissa maissa, esimerkiksi Kroatiassa ja Saksassa. Useat jäsenvaltiot, kuten Slovakia, Kreikka ja Puola, hyötyisivät suhteellisen korkean sähköverotuksen alentamisesta fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna, jotta ne voisivat kannustaa tuloksekkaasti sähköistämiseen. Ranskaa puolestaan kannustetaan nopeuttamaan sähköistämistä suuripäästöisillä aloilla. Alueille, joilla on teollisuuden muutosprosessiin liittyviä haasteita, olisi tarjottava tukea. Tämä koskee muun muassa Itävaltaa ja Puolaa.

Liikenteen hiilestä irrottaminen edellyttää sähköistämistä, muun muassa latausinfrastruktuurin käyttöönottoa ja liikennemuotosiirtymää. Tätä varten olisi erityisesti vahvistettava julkista liikennettä ja rautatieliikennettä. Erityisesti kannustetaan toteuttamaan koordinoituja toimia EU:n, jäsenvaltioiden ja teollisuuden välillä, jotta voidaan nopeuttaa kuorma-autojen latausinfrastruktuurin käyttöönottoa vilkkaasti liikennöityjen Euroopan laajuisen liikenneverkon Pohjanmeri–Itämeri-käytävän ja Skandinavia–Välimeri-käytävän varrella. Jäsenvaltioiden on myös edistettävä ja tuettava tuotannon vähähiilistämistä erityisesti energiaintensiivisillä aloilla. Esimerkiksi Saksaa ja Kroatiaa pyydetään parantamaan puhtaan energian teollisuuslaitoksiin liittyviä lupamenettelyjä. Puolan on vähähiilistettävä liikenne, Bulgariaa kannustetaan edistämään puhtaan liikenteen käyttöönottoa ja Romaniaa pyydetään lisäämään julkisen liikenteen yhteyksiä syrjäisillä ja maaseutualueilla.

Vesi- ja luonnonvarojen hoidon osalta jäsenvaltioita, muun muassa Alankomaita ja Maltaa, kehoitetaan parantamaan veden laatua ja ehkäisemään liiallista vedenkäyttöä. Ranskaa kannustetaan vahvistamaan vesienhoitoa, jotta se voi vastata vesi-intensiivisten alojen kilpaileviin tarpeisiin ja turvata veden laadun. Muille jäsenvaltioille, kuten Espanjalle, Liettualle, Kreikalle ja

Tanskalle, suositetaan, että ne vahvistaisivat jätehuoltoa ja edistäisivät kiertotaloutta. Useita jäsenvaltioita, esimerkiksi Espanjaa, Sloveniaa, Slovakiaa ja Kyprosta, kehoitetaan toteuttamaan ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat toimenpiteensä, mukaan lukien luontoon perustuvat ratkaisut ja hallintojärjestelmien vahvistaminen. Espanjaa suositellaan parantamaan metsiensä hoitoa, ja Portugalin, Maltan ja Romanian on puolestaan parannettava infrastruktuurinsa häiriönsietokykyä. Lisäksi on parannettava sosiaalista tasapuolisuutta toteuttamalla lisätoimia energiaköyhyyden torjumiseksi ja haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien tukemiseksi, esimerkiksi Slovakiassa ja Bulgariassa. Romaniaa ja Italiaa kannustetaan nopeuttamaan investointeja ympäristöinfrastruktuuriin erityisesti vähemmän kehittyneillä alueilla.

Merkittävillä EU:n aloitteilla parannetaan ilmastokestävyyttä ja tuetaan energiasiirtymää Euroopan talouden kilpailukyvyyn säilyttämiseksi kaikilla aloilla. Komissio vastaa kaikkein kiireellisimpiin energiainfrastruktuuritarpeisiin, kuten yhdysjohtotarpeisiin, Euroopan verkkopakettiin³⁰ kuuluvan energian valtatiet -aloitteen kautta. Tulevalla yhdennetyllä eurooppalaisella ilmastokestävyyshankkeella on määrä tukea jäsenvaltioiden kykyä torjua ilmastonmuutoksen kasvavia vaikutuksia ja vahvistaa varautumista ja riskienhallintaa. Tiedonannossa *Yhdennetty maastopalariskien hallinta*³¹ keskitytään erityisesti maastopalojen ennaltaehkäisyyn, niihin varautumiseen ja reagointiin sekä niistä toipumiseen. Kiertotaloussäädöksellä, joka on linjassa EU:n biotalousstrategian³² kanssa, tuetaan teollisuutta fossiilisten ensimateriaalien korvaamisessa kiertoon perustuvilla ja biopohjaisilla materiaaleilla. Kalastus- ja vesiviljelyalojen tukeminen energiasiirtymää koskevan kumppanuuden avulla on avainasemassa näiden alojen häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Jäsenvaltioita, joita asia koskee, kannustetaan pieniä modulaarisia ydinreaktoreita (SMR-voimaloita) koskevan EU:n strategian pohjalta auttamaan luomaan suotuisat edellytykset SMR-voimaloiden kehittämiselle EU:ssa sekä helpottamaan käyttöönottoa 2030-luvun alussa.

Osaamisen, koulutuksen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen

Työmarkkinoiden toiminnassa sekä inhimillisen pääoman kehittämisen edistämässä on tapahtunut jonkin verran parannusta, mutta lisätoimia tarvitaan Euroopan kilpailukyvyyn ja tuottavuuden parantamiseksi. Jotkin jäsenvaltiot ovat edistyneet esimerkiksi työllistymismahdollisuuksien parantamisessa vahvistamalla aktiivista työvoimapolitiikkaa. Kroatiassa Job+-ohjelmalla tuetaan haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien integroitumista työmarkkinoille, ja Slovenia on hyväksynyt aktiivisen työllisyyspolitiikan toimenpiteitä koskevan vaikuttavan kehyksen. Työnteon kannustimia on vahvistettu muuttamalla vero- ja etuuskehystä. Esimerkiksi Belgiassa työttömyysetuuksien kesto on rajoitettu kahteen vuoteen useimpien työnhakijoiden kohdalla. Samalla se on vahvistanut aktiivista työvoimapolitiikkaa ja tarjoaa tukea haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille. Ammatillisen koulutuksen ohjelmia on laajennettu esimerkiksi Bulgariassa ja Espanjassa. Aloitteita on käynnistetty STEM-aineiden opetuksen ja

³⁰ [Euroopan verkkopaketti](#), COM(2025) 1005 final.

³¹ [Tiedonanto – Yhdennetty maastopalariskien hallinta](#), COM(2026) 330 final.

³² [Tiedonanto](#) Strateginen kehys kilpailukykyiselle ja kestäväälle EU:n biotaloudelle, COM(2025) 960 final.

aikuiskoulutuksen edistämiseksi. Niihin kuuluvat muun muassa Suomessa käynnistetyt aikuisille suunnatut jatkuvan digioppimisen aloitteet. Useissa jäsenvaltioissa on parannettu varhaiskasvatustalouden saatavuutta, myös EU:n varojen avulla.

Vuoden 2026 maakohtaisissa suosituksissa jäsenvaltioita kehoitetaan edistämään laadukkaita työpaikkoja, parantamaan työmarkkinoiden toimintaa ja vauhdittamaan osaamisen, myös digiosaamisen, kehittämistä laadukkaana koulutuksen avulla. Tavoitteena on lisätä tuottavuutta ja edistää häiriönsietokykyistä sosiaalista markkinataloutta. Koulutustulosten parantaminen sekä ihmisten osaamisen soveltaminen paremmin yhteen työmarkkinoiden tarpeiden kanssa ovat edelleen keskeisiä prioriteetteja. Niiden avulla voidaan myös puuttua työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen, jotka ovat erityisen akuutteja kyberturvallisuuden, kvanttiteknologian, tekoälyn ja puolijohteiden kaltaisilla strategisilla aloilla. Useissa jäsenvaltioissa on keskeisen tärkeää parantaa osaamistasoa esimerkiksi vahvistamalla perustaitoja ja torjumalla koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä (Espanja), edistämällä STEM-aineiden opintojen aloittamista ja parantamalla koulutuksen tarkoituksenmukaisuutta työmarkkinoiden kannalta (Ranska) ja tarjoamalla täydennys- ja uudelleen koulutusmahdollisuuksia aikuisille, myös ikääntyneille, joilla on alhainen osaamistaso (Viro ja Latvia). Osaa jäsenvaltioista kehoitetaan parantamaan ammatillisen koulutuksen järjestelmiään tai hyödyntämään osaamista koskevan tiedon hankinnan välineitä, jotta niiden koulutusjärjestelmissä voidaan ottaa huomioon tulevaisuuden vaatimukset. Useita jäsenvaltioita, esimerkiksi Kreikkaa, Ruotsia, Liettuaa, Romaniaa, Kroatiaa ja Sloveniaa, kannustetaan puuttumaan työvoimapulaan muun muassa vahvistamalla aktiivista työvoimapolitiikkaa, tukemalla aliedustettujen ryhmien, kuten vammaisten henkilöiden, nuorten, ikääntyneiden, maahanmuuttajataustaisten ja romanien, integroitumista työmarkkinoille tai tarvittaessa houkuttelemalla paremmin EU:n ulkopuolelta tulevia lahjakkuuksia ja sitouttamalla heidät. Puolassa ja Alankomaissa on edelleen tärkeää puuttua työmarkkinoiden segmentoitumiseen. Laadukkaana varhaiskasvatustalouden tarjonnan laajentaminen on edelleen tärkeää esimerkiksi Itävallan kaikilla alueilla, jotta voidaan edistää lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja naisten osallistumista työmarkkinoille. Ikääntyneiden työntekijöiden osallistumista on lisättävä esimerkiksi Luxemburgissa ja Saksassa, jotta voidaan nostaa todellista eläkkeellesiirtymisikää. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja työehtosopimusneuvottelut, joita suositeltiin esimerkiksi Unkarille ja Italialle, ovat edelleen keskeisiä välineitä työmarkkinoiden haasteisiin vastaamisessa ja taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn edistämiseksi.

Useilla EU:n tason keskeisillä aloitteilla pyritään tukemaan jäsenvaltioita laadukkaiden työpaikkojen sekä osaamisen kehittämisen edistämiseksi. Laadukkaisiin työpaikkoihin johtavalla etenemissuunnitelmalla³³ ja tulevilla laadukkaita työpaikkoja koskevalla säädöksellä ohjataan jäsenvaltioita sen varmistamisessa, että laadukkaat työpaikat voivat toimia kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden mahdollistajana. Kuten osaamisunionia

³³ [Laadukkaisiin työpaikkoihin johtava etenemissuunnitelma](#), COM(2025) 944 final.

koskevassa tiedonannossa³⁴ ilmoitetaan, komissio esittää vuonna 2026 eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen strategian, jolla autetaan ammatillisen koulutuksen järjestelmiä vastaamaan muuttuviin markkinatarpeisiin. STEM-aineiden opetusta koskevalla strategisella suunnitelmalla³⁵ vahvistetaan tätä tavoitetta tukemalla erityisesti tyttöjen ja naisten osallistumista STEM-opintoihin. EU:n inhimillistä pääomaa koskevassa neuvoston suosituksessa³⁶ jäsenvaltioita kehoitetaan vahvistamaan perustaitoja vakaana osaamisen kehittämisen perustana, asettamaan STEM-aineet etusijalle kaikilla koulutusasteilla, lisäämään julkisia ja yksityisiä investointeja ja hyödyntämään paremmin osaamista koskevan tiedon hankintaa osaamisvajeeseen puuttumiseksi. Tulevalla koulutuspaketilla, joka perustuu muun muassa perustaitoja koskevaan toimintasuunnitelmaan³⁷, autetaan henkilöitä, joilla on oppimisvaikeuksia, parantamaan perustaitoja, tuetaan kouluja ja opettajia sekä edistetään rajatylittävää kouluyhteistyötä. EU investoi Digitaalinen Eurooppa -ohjelman³⁸ kautta merkittävästi toimiin, joilla lisätään edistyneen tason digiosaamista kaikissa jäsenvaltioissa.

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus

Vuoden 2025 maakohtaisten suositusten täytäntöönpano osoittaa, että edistystä on tapahtunut jonkin verran muun muassa eläkkeiden ja terveydenhuollon alalla. Sosiaalisen suojelun ja sosiaalisen osallisuuden politiikat ovat edistyneet useilla aloilla, joita ovat muun muassa soveltamisalan laajentaminen kaikkiin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, eläkeudistukset riittävyden ja kestävyuden parantamiseksi, terveydenhuollon digitalisointi sekä investoiminen pitkäaikaishoitoon. Sloveniassa vähimmäispalkkaan tehdyt mukautukset ovat parantaneet tulojen oikeudenmukaisuutta. Belgiassa eläkejärjestelmään tehdyt muutokset ovat puolestaan parantaneet eläkejärjestelmän kestävyyttä ja Kroatiassa tehdyt sen riittävyttä, vaikka lisäedistystä tarvitaankin useissa tapauksissa.

Vuoden 2026 maakohtaisissa suosituksissa jäsenvaltioita kehoitetaan vastaamaan nykyisiin ja tuleviin sosiaalista oikeudenmukaisuutta koskeviin, myös sosiaalisen lähentymisen kehyksessä määritettyihin, haasteisiin (ks. laatikko 3). Useissa jäsenvaltioissa sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden vähentäminen edellyttävät vahvempia työllistymisväyliä sekä vähimmäistulojärjestelmien parempaa kattavuutta, kohdentamista ja riittävyttä, myös ikääntyneiden osalta. Yhtä tärkeää on parantaa sosiaalipalvelujen saatavuutta, jotta voidaan sekä tukea köyhyydessä eläviä että estää muita joutumasta köyhyyteen. Näillä palveluilla on myös keskeinen rooli ihmisten ohjaamisessa koulutuksen, terveydenhuollon ja muiden välttämättömien palvelujen, kuten energian, piiriin. Useiden jäsenvaltioiden, muun muassa Espanjan, Romanian ja Kreikan, on parannettava sosiaalisen suojelun tehokkuutta esimerkiksi tarkistamalla sen

³⁴ [Osaamisunioni](#), COM(2025) 90 final.

³⁵ [STEM-aineiden opetusta koskeva strateginen suunnitelma](#), COM(2025) 89 final.

³⁶ [Neuvoston suositus](#) 6081/1/26.

³⁷ [Perustaitoja koskeva toimintasuunnitelma](#), COM(2025) 88 final.

³⁸ Neuvoston päätelmät Euroopan kilpailukyvästä digitaalisella vuosikymmenellä (5.12.2025). Digitaalisen vuosikymmenen tilaa koskevassa vuoden 2026 kertomuksessa, joka on hyväksytty tämän kevätpaketin ohella, annetaan kattava kuva EU:n digitalisaatiosta, yksilöidään rakenteelliset puutteet, jotka on määrä poistaa vuoteen 2030 mennessä, ja esitetään horisontaalisia ja maakohtaisia suosituksia uudistusten ja investointien ohjaamiseksi seuraavalla ohjelmakaudella.

kattavuutta. Terveysthuollon ja pitkäaikaishoidon saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden parantaminen on edelleen yksi ensisijaisista tavoitteista esimerkiksi Tšekissä, Virossa ja Romaniassa sekä joidenkin jäsenvaltioiden väestökato- ja maaseutualueilla. Edelleen jatkuvien saatavuus- ja kohtuuhintaisuushaasteiden ratkaiseminen samalla, kun säilytetään kustannustehokkuus ja julkisen talouden kestävyys, edellyttää työvoimapulan taltuttamista ja alueellisten erojen lieventämistä useissa jäsenvaltioissa, esimerkiksi Espanjassa ja Portugalissa.

EU:n aloitteilla on luotu kattava kehys sosiaalisen oikeudenmukaisuuden parantamiseksi, köyhyyden vähentämisen tukemiseksi ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseksi kaikkialla unionissa. Komissio tukee EU:n köyhydentorjuntastrategian³⁹ puitteissa köyhyyden poistamista EU:sta vuoteen 2050 mennessä kattavan toimintamallin avulla. Strategiaa täydennetään toimenpiteillä, joilla vahvistetaan eurooppalaista lapsitakuuta⁴⁰ lasten köyhyyskierteen katkaisemiseksi. EU edistää vakailta tasa-arvo- ja syrjimättömyyspolitiikoilla sosiaalista oikeudenmukaisuutta eikä jätä ketään jälkeen, mikä on linjassa tasa-arvon unionin strategioiden⁴¹ kanssa.

Asumisen kohtuuhintaisuuden lisääminen

Meneillään olevan asuntokriisin ratkaisemiseksi on olennaisen tärkeää toteuttaa kunnianhimoisia uudistuksia asianmukaisilla hallintotasoilla, jotta voidaan lisätä asuntojen tarjontaa, virtaviivaistaa hallinnollisia menettelyjä ja poistaa asuinrakentamisen kapasiteettirajoitteet. Asumista koskevien vuoden 2025 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa on edistytty, mutta edistyminen on edelleen vähäistä. Esimerkkejä myönteisestä kehityksestä ovat asuinrakentamisen lisääntyminen useissa jäsenvaltioissa sekä kapasiteettirajoitteiden poistaminen. Jotkin jäsenvaltiot ovat laajentaneet erityisesti sosiaalisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa. Esimerkiksi Tanskassa on otettu käyttöön kattava asuntopaketti, ja Irlanti on laatinut suunnitelmia sosiaalisen asuntotarjonnan laajentamiseksi. Jäsenvaltioilla on kuitenkin edelleen merkittäviä haasteita. Näitä ovat muun muassa tarve yksinkertaistaa ja nopeuttaa suunnittelu- ja lupamenettelyjä, vakava asuntopula erityisesti kaupunki- ja matkailualueilla, asunnottomuuden lisääntyminen ja kohtuuhintaisuuden väheneminen, työvoimaan ja koulutukseen liittyvää liikkuvuutta koskevat rajoitukset sekä eriarvoisuuden lisääntyminen.

Komissio on tietoinen näiden haasteiden laajuudesta ja pyrkii edistämään kohtuuhintaisten, kestävien ja laadukkaiden asuntojen, myös sosiaalisen asuntotuotannon asuntojen, saatavuutta. Sen vuoksi komissio ehdottaa useita uusia maakohtaisia suosituksia. Asuntotarjonnan rajoitusten helpottaminen edellyttää monissa jäsenvaltioissa, kuten

³⁹ SWD(2026) 770 final.

⁴⁰ SWD(2026) 772 final.

⁴¹ Ks. Euroopan komissio, [tasa-arvon unionin strategiat](#): sukupuolten tasa-arvostrategiat (2020–2025 ja 2026–2030), hlbtqi+-henkilöiden tasa-arvoa koskevat strategiat (2020–2025 ja 2026–2030), EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020–2025, EU:n rasisminvastainen strategia 2026–2030, romaneja koskeva EU:n strategiakehys 2020–2030 sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030.

Alankomaissa ja Saksassa, uudistuksia, joilla yksinkertaistetaan sääntöjä ja menettelyjä esimerkiksi lupien myöntämisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi. Toimia tarvitaan myös julkisten maa-alueiden käyttöönottamiseksi, kohtuuhintaisten, energiatehokkaiden ja kestävien asuntojen rakentamisen ja perusparannusten lisäämiseksi sekä koordinoinnin vahvistamiseksi eri hallintotasoilla, esimerkiksi Puolassa. Kohtuuhintaisuuden parantaminen edellyttää myös verotuskehysten toimivuuden parantamista esimerkiksi Ruotsissa sekä vajaakäytössä olevan kannan käyttötarkoituksen muuttamista esimerkiksi Portugalissa. Sosiaalista asumista koskeviin tarpeisiin olisi vastattava asianmukaisten investointien avulla esimerkiksi Espanjassa ja Liettuassa. Ilman määrätietoisia toimia asuntopula ja eriarvoisuus heikentävät entisestään taloudellista kilpailukykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta erityisesti niistä eniten kärsivillä alueilla ja kaupungeissa.

Koordinoiduilla EU:n tason toimilla, joissa noudatetaan täysin toissijaisuusperiaatetta, voidaan tukea asutuskriisin ratkaisemista. Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen suunnitelma⁴², joka hyväksyttiin joulukuussa 2025, ja siihen liittyvät aloitteet, kuten eurooppalainen asuntotuotantostrategia⁴³, uusi eurooppalainen Bauhaus⁴⁴, asumista koskevien valtioneuvoston suositusten tarkistaminen sekä ehdotus neuvoston suositukseksi asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta⁴⁵, muodostavat kehyksen yhteisille toimille. Muilla aloitteilla ja toimenpiteillä, kuten tulevilla kohtuuhintaista asumista koskevalla säädöksellä, asuntotarjontaa koskevalla vuoden 2027 yksinkertaistamispaketilla sekä yleiseurooppalaisella investointijärjestelyllä, johon osallistuu suuria rahoituslaitoksia, pyritään laajentamaan investointeja ja ratkaisemaan markkinahaasteita, kuten asuntojen tarjonnan ja kysynnän välinen epäsuhta. Jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan kunnianhimoisia ja kattavia uudistuksia asumisen kohtuuhintaisuuden lisäämiseksi muun muassa helpottamalla rakentamista ja perusparannuksia ja hyödyntämään täysimittaisesti EU:n tasolla, myös eurooppalaisen asuntoallianssin puitteissa, saatavilla olevia mahdollisuuksia tietojen yhteiskäyttöön, keskinäiseen oppimiseen ja tekniseen apuun. Nykyisessä monivuotisessa rahoituskehityksessä otetaan käyttöön vähintään 43 miljardia euroa kohtuuhintaista ja kestävästä asumista koskevien toimien tukemiseksi. Väliarvioinnin yhteydessä tähän tavoitteeseen on uudelleenkohdennettu lisäksi 3,3 miljardia euroa koheesiopolitiikan varoja. Näitä täydennetään myös sosiaalisen ilmastonrahaston tuella erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille ja pienille yrityksille. Asuntotuotantostrategian⁴⁶ puitteissa EU:ta, jäsenvaltioita ja teollisuutta kannustetaan jatkamaan yhteistyötä sellaisten keskeisten investointi- ja uudistustoimenpiteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi, joita tarvitaan moduulirakennusteollisuuden skaalaamiseksi EU:n tasolla.

Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus

⁴² [Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen suunnitelma](#), COM(2025) 1025 final.

⁴³ [Eurooppalainen asuntotuotantostrategia](#), COM(2025) 911 final.

⁴⁴ [Uusi eurooppalainen Bauhaus](#), COM(2025) 1026 final.

⁴⁵ [Ehdotus neuvoston suositukseksi asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta](#), COM(2026) 540 final.
[Eurooppalainen asuntotuotantostrategia](#), COM(2025) 911 final.

Yhteenkuuluvuutta koskevien vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa on edistytty osittain alueellisten erojen vähentämisen sekä alue- ja paikallishallinnon vahvistamisen osalta. Valtiotasoa alemman tason hallinnon uudistukset ovat edistyneet joissakin jäsenvaltioissa. On parannettu palvelujen tarjontaa ja samalla vahvistettu paikallisia julkisia palveluja, myös digitalisaation jatkamisen avulla. Pysyvät haasteet, kuten yhä jatkuva eriarvoisuus palvelujen saatavuudessa, syventävät kuitenkin entisestään taloudellisia ja sosiaalisia eroja eri alueilla ja kaupunki- ja maaseutualueiden välillä. Riittämättömät hallinnolliset valmiudet, riittämätön koordinointi eri hallintotasojen välillä ja hidas digitaaliteknologioiden käyttöönotto paikallishallinnoissa haittaavat entisestään julkisten palvelujen tehokasta tarjoamista, mikä heikentää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

Vuoden 2026 maakohtaisissa suosituksissa keskitytään alueelliseen kilpailukykyyn, valtiotasoa alemman tason hallinnon vahvistamiseen ja keskeisten palvelujen saatavuuden varmistamiseen. Tiettyjen jäsenvaltioiden valtiotasoa alemmat hallinnot hyötyisivät koordinoinnin parantamisesta eri hallintotasojen välillä sekä digitalisoinnin edistämisestä paikallistason julkishallinnossa. Esimerkiksi Puolassa, Espanjassa ja Tšekissä keskus- ja paikallishallintojen välisen koordinoinnin vahvistaminen olisi perusteltua ilmastokestävyuden ja asumisen kaltaisilla aloilla, jotta voidaan varmistaa politiikkatoimien tuloksekas toteuttaminen. Kaupunkien ja maaseudun välisen kuilun kaventaminen edellyttää myös julkisten palvelujen saatavuuden parantamista esimerkiksi Irlannissa ja Liettuassa sekä syrjäisten alueiden yhteyksien parantamista esimerkiksi Bulgariassa. Lisäksi innovoinnin alalla on erityisen tärkeää ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet (Kroatia, Alankomaat, Puola ja Romania).

EU toteuttaa toimia vastatakseen keskeisiin haasteisiin, jotka koskevat tiettyjä alueita, jotta voidaan taata oikeus jäädä kotiseudulle. EU:n kaupunkiagendassa⁴⁷ painotetaan monitasoisen hallinnon vahvistamista säännöllisemmällä vuoropuhelulla paikallisviranomaisten kanssa, jotta niiden tarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon EU:n päätöksenteossa. Maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossa⁴⁸ puolestaan keskitytään elintason parantamiseen maaseutualueilla. Virolle, Latvialle, Liettualle, Puolalle ja Suomelle suositetaan, että ne vastaisivat niihin ainutlaatuisiin sosioekonomisiin sekä turvallisuuteen ja siviilivalmiuteen liittyviin haasteisiin, joita EU:n itäisellä ulkorajalla sijaitsevilla alueilla on, linjassa komission äskettäin hyväksymän itäisiä raja-alueita koskevan strategian⁴⁹ kanssa. Sellaisia tiettyjä haasteita ja paineita, jotka vaikuttavat elinkeinoihin ja sosioekonomiseen rakenteeseen syrjäisimmillä alueilla sekä saarilla ja rannikkoalueilla, käsitellään tarkemmin asiaa koskevissa strategioissa ja eurooppalaisessa valtamerisopimuksessa⁵⁰. EU:n tulevan kestävän matkailun strategian keskiössä ovat epätasapainoisen matkailun torjuminen, kestävien käytäntöjen edistäminen ja alan maailmanlaajuisen kilpailukyvyn vahvistaminen sekä toimien edistäminen kansallisella ja sitä

⁴⁷ [EU:n kaupunkiagenda](#), COM(2025) 739 final.

⁴⁸ [Maataloutta ja elintarvikkeita koskeva visio](#), COM(2025) 75 final.

⁴⁹ [Tiedonanto Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan rajalla sijaitsevista itäisistä alueista – Vahvat alueet Euroopan suojana](#), COM(2026) 82 final.

⁵⁰ [The European Ocean Pact – Oceans and fisheries – Euroopan komissio](#).

alemmalla tasolla. Lisäksi komissio aikoo esittää strategian sen varmistamiseksi, että kaikilla eurooppalaisilla on oikeus jäädä kotiseudulle. Strategiassa keskitytään keskeisiin haasteisiin, jotka ovat syy siihen, että väestö vähenee yhä voimakkaammin joillakin Euroopan alueilla.

Laatikko 3: Sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukainen analyysi ylöspäin suuntautuvasta sosiaalisesta lähentymisestä

Komissio on arvioinut ylöspäin suuntautuvaan sosiaaliseen lähentymiseen liittyviä haasteita yhdeksässä jäsenvaltiossa sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisesti. Kyseessä on kaksivaiheinen maakohtainen analyysi ylöspäin suuntautuvaan sosiaaliseen lähentymiseen liittyvistä riskeistä ja haasteista.⁵¹ Ensimmäisen vaiheen analyysissä, joka esitettiin yhteisessä työllisyysraportissa 2026⁵², tarkasteltiin työmarkkinoita, osaamista ja sosiaalipolitiikkaa kaikkien jäsenvaltioiden osalta. Kaikkiaan yhdeksässä jäsenvaltiossa todettiin olevan mahdollisia ylöspäin suuntautuvaan sosiaaliseen lähentymiseen liittyviä riskejä. Toisen vaiheen analyysi, joka koski näitä yhdeksää maata, julkaistiin 21. huhtikuuta 2026.⁵³ Tässä analyysissä tarkasteltiin yksityiskohtaisemmin saatavilla olevaa määrällistä ja laadullista näyttöä sekä haasteita aiheuttavia keskeisiä tekijöitä ottaen huomioon politiikan kehitys. Yksi suurista haasteista kaikissa jäsenvaltioissa on köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentäminen. Erityisesti sosiaalisia tulonsiirtoja olisi tehostettava köyhyyden vähentämiseksi. Monilla jäsenvaltioilla on vaikeuksia työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten korkean osuuden, aikuiskoulutukseen osallistumisen ja digitaalisten perustaitojen alhaisen tason sekä sen suhteen, että moni lopettaa koulunkäynnin jo varhain. Tarvitaan lisätoimia aliedustettujen ryhmien integroimiseksi paremmin koulutukseen sekä työmarkkinoille. Toisen vaiheen analyysissä todettiin ylöspäin suuntautuvaan sosiaaliseen lähentymiseen liittyviä haasteita kaikkiaan kuudessa jäsenvaltiossa.

Ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista lähentymistä koskeva analyysi osoittaa, että haasteet ovat monialaisia ja että niitä on kaikilla kolmella politiikan alalla. Vaikka työmarkkinat ovat yleisesti ottaen vahvat, analyysi korostaa tarvetta edistää laadukkaiden työpaikkojen luomista ja siirtymä muun muassa integroimalla työelämän ulkopuolella olevat tehokkaammin työmarkkinoille. Analyysin perusteella laadukasta koulutusta ja osaamisen hankintaa on edistettävä lisätoimenpiteillä, jotta voidaan korjata osaamisvajeita ja osaamisen kohtaantongelmia. Samanaikaisesti politiikkatoimissa on kiinnitettävä erityistä huomiota tuloeroihin sekä köyhyysriskeihin, myös kun otetaan huomioon väestörakenteeseen ja julkiseen talouteen liittyvät haasteet, samalla kun huolehditaan sosiaalisen suojelun ja osallisuutta edistävien järjestelmien tehokkuudesta, riittävydestä ja kestävydestä.

Sosiaalisen lähentymisen analyysin tulokset on otettu huomioon maaraporteissa, ja niitä hyödynnetään myös vuoden 2026 eurooppalaisessa ohjausjaksossa. Tätä analyysia on hyödynnetty monenvälisissä tarkasteluissa, joita on tehty asianomaisissa neuvoston komiteoissa.

⁵¹ Ks. asetuksen (EU) 2024/1263 3 artikla ja siihen liittyvä johdanto-osan kappale.

⁵² [TSTK-neuvoston 9. maaliskuuta 2026 hyväksymä yhteinen työllisyysraportti 2026.](#)

⁵³ [SWD\(2026\) 122 final – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\), 2026.](#)

Laatikko 4: Elpymis- ja palautumistukivälineen päättäminen: uudistusten tukema käännekohta EU:n rahoituksessa

Elpymis- ja palautumistukivälineestä, joka on covid-19-pandemiaa koskevien Next Generation EU -toimien keskeinen osa, otettiin käyttöön merkittävä määrä sellaisiin täydentäviin uudistuksiin ja investointeihin sidottua EU:n rahoitusta, joilla vastataan sekä maakohtaisiin haasteisiin että edistetään EU:n yleisiä painopisteitä. Koska maksut liittyvät sellaisten välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, joiden avulla seurataan kyseisten uudistusten ja investointien edistymistä, elpymis- ja palautumistukivälineen rakenne on muokannut EU:n rahoitusvälineiden tuloksellisuutta ja synergioita sekä politiikkojen koordinoitua erityisesti eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

Välineestä on tuettu kaikkialla EU:ssa kunnianhimoisia uudistusohjelmia, joilla usein vastataan pitkäaikaisiin rakenteellisiin haasteisiin monilla eri aloilla. Näitä ovat muun muassa

- **työmarkkinoita ja osaamista koskevat uudistukset**, kuten työsuhdesuojelua koskevien kehysten nykyaikaistaminen, aktiivisen työvoimapolitiikan vahvistaminen sekä koulutusjärjestelmien parantaminen laadun ja osallisuuden edistämiseksi ja sen varmistamiseksi, että ihmisillä on työmarkkinoilla tarvittavat taidot (esim. Italia, Kreikka, Luxemburg ja Romania)
- **eläke- ja sosiaaliturvauudistukset** kestävyuden ja riittävyyden parantamiseksi (esim. Belgia, Kreikka, Romania, Slovenia ja Kroatia)
- **terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitojärjestelmiä vahvistavat uudistukset** perusterveydenhuollon ja ennaltaehkäisyn parantamiseksi sekä ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaamiseksi (esim. Slovakia, Liettua, Itävalta ja Viro)
- **julkishallinnon ja oikeuslaitoksen uudistukset**, mukaan lukien julkisten palvelujen digitalisointi sekä toimenpiteet oikeuslaitoksen tehokkuuden parantamiseksi (esim. Italia, Kroatia, Slovakia, Kreikka, Espanja, Bulgaria ja Romania)
- **liiketoimintaympäristön uudistukset**, kuten hallinnollisen taakan keventäminen, maksukyvyttömyyskehysten parantaminen sekä rahoituksen saannin helpottaminen (esim. Portugali, Kypros ja Latvia)
- **tutkimus- ja innovointiuudistukset**, kuten julkisen tutkimusympäristön vahvistaminen, yritysten t&k-verokannustimien tarkistaminen sekä t&k-hallinnoinnin uudistaminen (esim. Espanja, Kroatia, Slovakia ja Liettua)
- **verouudistukset ja finanssi- ja rakennepoliittiset uudistukset**, joilla laajennetaan tai muutetaan veropohjia, torjutaan veronkiertoa sekä vahvistetaan julkista varainhoitoa (esim. Italia, Espanja ja Bulgaria)
- **energiamarkkinoita ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevat sekä ympäristöystävälliset uudistukset**, jotka toteutetaan muun muassa REPowerEU-suunnitelman avulla ja joilla tuetaan uusiutuvan energian käyttöönottoa, parannetaan energiatehokkuutta ja vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista (esim. Saksa, Tšekki, Puola, Latvia, Suomi ja Luxemburg) ja
- **asumista koskevat uudistukset**, joilla lisätään kohtuuhintaisuutta helpottamalla rakennuslupamenettelyjä, luodaan edellytykset energiaperusparannuksille ja perustetaan sosiaalisen asuntotuotannon tukijärjestelmiä (esim. Puola, Slovenia, Irlanti ja Espanja).

LISÄYS 1

–

YHTEENVETO

MAAKOHTAISTEN

SUOSITUSTEN

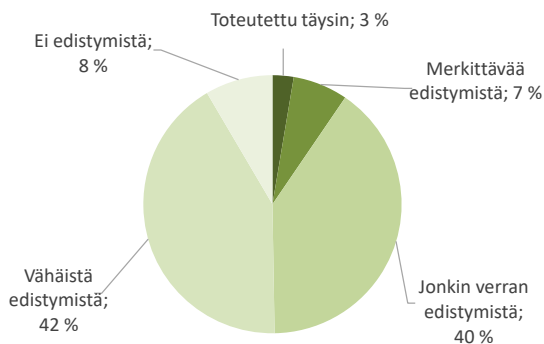
AIHELUEISTA

Politiikanala	Painopisteala	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE		
Kilpailukyky ja liiketoimintaympäristö	Tiede ja innovatiiviset ekosysteemit																													
	Innovointi, startup- ja scale-up-yritykset																													
	Yritysten digitalisointi																													
	Lainsäädäntötyön laatu ja hallinnollisen taakan keventäminen																													
	Kansallinen julkishallinto																													
	Julkishallinnon ja julkisten palvelujen digitalisointi																													
	Liiketoimintaympäristö (ml. pk-yrityksiä koskevat politiikat sekä maksuviivästykset)																													
	Sisämarkkinoiden esteet ja kilpailu																													
	Valtionyritykset																													
	Julkiset hankinnat ja käyttöoikeussopimukset																													
	Oikeusjärjestelmä																													
	Korruption ja rahanpesun torjunta																													
Rahoitus	Rahoituksen saanti ja kasvurahoitus																													
	Rahoituspalvelut ja rahoitusvakaus																													
Osaaminen, laadukkaat työpaikat ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus	Yksityisen sektorin velka ja maksukyvyttömyyskehys																													
	Työmarkkinoilla tarvittavat taidot, ammatillinen koulutus ja aikuiskoulutus																													
	Perustaidot, koulutus ja varhaiskasvatus																													
	Aktiivinen työvoimapolitiikka, työmarkkinoiden toiminta, palkat ja palkkojen määrittäminen																													
	Syrjimättömyys ja yhtäläiset mahdollisuudet																													
	Eläkejärjestelmät, aktiivinen ikääntyminen ja sukupolvenvaihdokset																													
	Köyhyys, sosiaalinen osallisuus ja sosiaalinen suojelu																													
	Terveystieteiden tutkimus																													
Energia, liikenne ja ympäristö	Pitkäaikaishoito																													
	Asuminen																													
	Uusiutuva energia ja varastointi																													
	(Rajattomasti) infrastruktuuri ja markkinoiden toiminta																													
	Lämmityksen vähähiilistäminen																													
	Teollisuuden vähähiilistäminen																													
	Energiatoteutus																													
Turvallisuus	Kestävä maatalous, saastumisen torjuminen ja luonnon monimuotoisuus																													
	Vesienhallinta ja luonnonvarojen hoito																													
	Liikenne																													
	Puolustusmenot																													
Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen																													
	Energia- ja turvallisuus																													
	Digitaaliset yhteydet, infrastruktuuri ja markkinoiden toiminta																													
Makrotalous	Kilpailukykyiset alueet, maaseutu- ja rannikkoyhteisöt																													
	Paikallisten julkisten palvelujen saatavuus																													
	Valtiotasoa alemman tason hallinnointi ja hallinto																													
Makrotalous	Julkisen talouden kehys ja finanssipolitiikan ohjausjärjestelmä																													
	Veropolitiikka																													
	Verohallinto, veropetosten ja veronkierron torjuminen																													

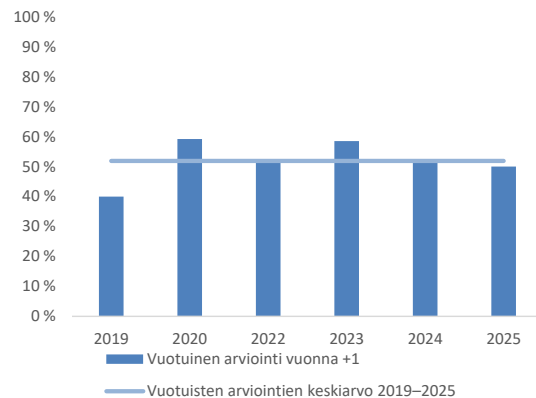
LISÄYS 2 – EDISTYMINEN MAAKOHTAISTEN SUOSITUSTEN TOTEUTTAMISESSA

Vuoden 2026 eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä tarkastellaan jäsenvaltioiden politiikkatoimia, joiden avulla ne ovat pyrkineet vastaamaan vuonna 2025 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin rakenteellisiin haasteisiin. Maakohtaisten suositusten toteuttamista koskevassa vuoden 2026 arvioinnissa otetaan huomioon jäsenvaltioiden tähän mennessä toteuttamat politiikkatoimet.⁵⁴ Siinä otetaan huomioon erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon yhteydessä toteutetut toimenpiteet, elpymis- ja palautumissuunnitelmissa tehdyt sitoumukset sekä keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittiset suunnitelmat niiden täytäntöönpanoasteen mukaan. Arviointi ei heijasta edistystasoa, joka voitaisiin saavuttaa suunnitelmien kattavan toteutuksen avulla, vaan tämänhetkistä toteutusvaihetta.⁵⁵ Vuoden 2026 maakohtaisten suositusten arviointi kattaa vuoden 2025 maakohtaisten suositusten arvioinnin (vuotuinen arviointi).⁵⁶

Kaavio 1: Vuoden 2025 maakohtaisten suositusten toteuttaminen tähän mennessä

Kaavio 2: Vuosien 2019–2025 maakohtaisten suositusten toteuttaminen: arvio edistymisestä kunakin vuonna

Huom. Kaaviossa 1 esitetystä vuotuisesta arvioinnista esitetään maakohtaisten suositusten toteuttamisen edistyminen niiden hyväksymistä seuraavan vuoden aikana. Vuoden 2021 maakohtaiset suositukset koskivat ainoastaan finanssipolitiikkaa.

⁵⁴ Mukaan lukien politiikkatoimet, jotka on ilmoitettu eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvien käyntien aikana, maakohtaisten suositusten tietokannassa, vuotuisissa edistymisraporteissa sekä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa raportoinnissa (puolivuositainen raportointi edistymisestä välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa ja maksupyyntöjen arvioinnin yhteydessä saadut tiedot).

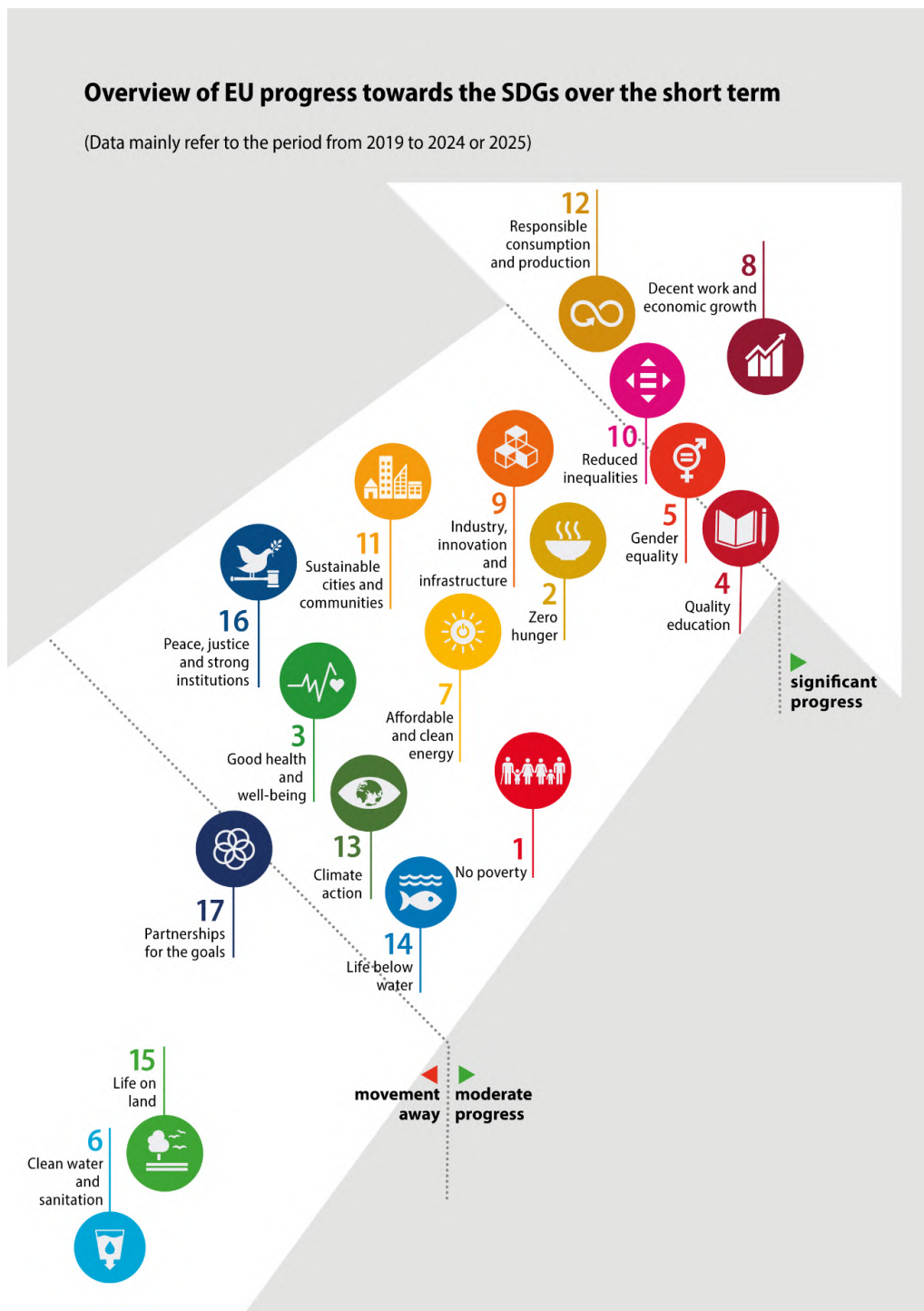
⁵⁵ Toimenpiteiden, jotka esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä tai keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisten suunnitelmien hyväksymisestä annettujen neuvoston täytäntöönpanopäätösten liitteissä ja joita ei ole vielä hyväksytty eikä pantu täytäntöön mutta joita pidetään maakohtaisten suositusten arviointimenetelmän mukaisesti uskottavasti ilmoitettuna, katsotaan edistyneen ”vain vähän”.

⁵⁶ Vuoden 2025 maakohtaisissa suosituksissa annettiin kullekin jäsenvaltiolle joukko suosituksia tarvittaviksi täydentäviksi politiikkatoimiksi. Ne määritettiin vielä toteuttamatta olleiden, vuosien 2019–2024 maakohtaisten suositusten uudelleentarkastelun perusteella. Tässä yhteydessä otettiin myös huomioon, missä määrin ne oli sisällytetty elpymis- ja palautumissuunnitelmiin ja olivatko ne edelleen merkityksellisiä.

Vuoden 2025 maakohtaisten suositusten täytäntöönpano on edennyt kaiken kaikkiaan hyvin. Jäsenvaltiot ovat edistyneet ainakin ”jonkin verran” 50 prosentissa suosituksista, jotka niille annettiin heinäkuussa 2025 (ks. kaavio 1). Osuus on pysynyt suurin piirtein ennallaan verrattuna vuoden 2025 kesäkuussa saavutettuun vuotuisen edistymiseen lokakuussa 2024 hyväksytyjen maakohtaisten suositusten toteuttamisessa. Kun tarkastellaan politiikanaloja, joiden osalta lukuisat jäsenvaltiot saivat suosituksen vuonna 2025, edistystä on saavutettu erityisesti yksityisen sektorin velan, maksukyvyttömyyskehysten, julkisen talouden kehysten ja finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän alalla. Edistystä on tapahtunut myös digitaalisten yhteyksien, infrastruktuurien, markkinoiden toiminnan sekä palkkojen määrittämisen alalla. Sen sijaan rahoituspalveluja, rahoitusvakautta, lainsäädäntötyön laatua ja valtion omistamia yrityksiä koskevien suositusten toteuttamisessa on edistytty vähemmän.

Vuonna 2025 toteutetun maakohtaisten suositusten arvioinnin tulokset esitetään komission verkkosivustolla yhdessä aiempien vuosien tulosten kanssa.

LISÄYS 3 – EU:N EDISTYMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA

Huom. Edellä olevassa kaaviossa esitetään, millä vauhdilla EU on edistynyt kussakin mainituista 17 tavoitteesta viimeksi kuluneella viisi- tai kuusivuotiskaudella, jolta [on saatavilla tietoja](#). Vuoden 2020 käyttämistä perusvuotena on vältetty covid-pandemiaan liittyvien poikkeavuuksien vuoksi. Menetelmä, jolla indikaattorit on arvioitu ja

yhdistetty tavoitteen tasolla, sekä yksityiskohtaisemmat analyysit ovat saatavilla Eurostatin verkkosivuilla: [Yhteenveto – Kestävän kehityksen indikaattorit – Eurostat \(europa.eu\)](#).

EU:n edistyminen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa

Yhteenvetoon nuoli tiivistää visuaalisesti EU:n edistymisen kunkin 17 tavoitteen osalta. EU on edistynyt lyhyellä aikavälillä merkittävästi seuraavan viiden kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamisessa: ”ihmisarvoista työtä ja talouskasvua” (tavoite nro 8), ”vastuullista kuluttamista” (tavoite nro 12), ”eriarvoisuuden vähentäminen” (tavoite nro 10), ”sukupuolten tasa-arvo” (tavoite nro 5) ja ”hyvä koulutus” (tavoite nro 4). EU on edistynyt myös yhdeksän muun kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamisessa, joskin kasvu on ollut maltillista. Näistä tavoitteista EU on suoriutunut parhaiten tavoitteen ”kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja” (tavoite nro 9) ja tavoitteen ”ei nälkää” (tavoite nro 2) osalta. Sen sijaan tavoitteen ”yhteistyö ja kumppanuus” (tavoite nro 17) osalta ei saavutettu edistystä. Lisäksi tavoitteessa ”maanpäällinen elämä” (tavoite nro 15) ja tavoitteessa ”puhdas vesi ja sanitaatio” (tavoite nro 6) kehitys oli kielteistä luontokadon, veden niukkuuden sekä veden laadun huononemisen vuoksi. Yhteenvetona voidaan todeta, että EU on edistynyt useimpien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa vaihtelevaan tahtiin ja jäljellä olevista haasteista huolimatta, samalla kun sen edistyminen on pysähtynyt tavoitteen 17 osalta ja ollut kielteistä tavoitteiden 6 ja 15 osalta.

LISÄYS 4 – MAKROTALouden EPÄTASAPAINOA KOSKEVA MENETTELY – PERUSTEELLISTEN TARKASTELUJEN HAVAINNOT JÄSENVALTIOIDEN MAKROTALouden EPÄTASAPAINOISTA

Epätasapainoja tai liiallisia epätasapainoja on havaittu neljässä niistä seitsemästä jäsenvaltiosta, joista tehtiin perusteellinen tarkastelu. Perusteellisessa tarkastelussa analysoitiin haavoittuvuuksien vakavuutta, niiden viimeaikaista ja tulevaa kehitystä ja niihin liittyviä politiikkatoimia, jotka ovat makrotalouden epätasapainojen luokittelun kolme kriteeriä.

Jäljempänä olevissa kohdissa tarkastellaan tärkeimpiä haavoittuvuuksia tässä vaiheessa keskittyen ensin useita maita koskeviin kehityssuuntauksiin ja sen jälkeen niiden seitsemän jäsenvaltion kehityssuuntauksiin, joista on tehty tänä vuonna perusteellinen tarkastelu.

Inflaatio on hidastunut edelleen suurimmassa osassa euroaluetta ja EU:ta, mutta useissa jäsenvaltioissa on edelleen merkittäviä inflaatioeroja, ja energian hintojen nousu edistää nyt inflaation kiihtymistä. Vaikka inflaatio hidastui edelleen vuonna 2025 ja vuoden 2026 alussa, joissakin euroalueeseen kuuluvissa ja kuulumattomissa maissa inflaatio on pysynyt selvästi keskimääräistä korkeampana. Vaikka otettaisiin huomioon se, että osa näistä eroista kuvastaa välillisen verotuksen nousua, inflaatioerot ovat kasvaneet, myös tapauksissa, joissa taloudellinen toiminta on ollut vähäistä. Tulevaisuudessa disinflaatio vaikuttaa olevan yhä enemmän vaarassa, eikä inflaatioerojen laajenemista entisestään voida sulkea pois. Samaan aikaan yksikkötyökustannusten kasvu hidastui kuluneen vuoden aikana, joissakin tapauksissa merkittävästi, mikä johtui palkkojen hitaammasta kasvusta ja tuottavuuden vähäisestä kasvusta. Se on kuitenkin edelleen korkea verrattuna useisiin muihin maihin. Jatkuvat erot kustannuksissa ja hinnoissa voivat heikentää kilpailukykyä erityisesti maissa, joiden kustannus- ja hintakilpailukyky on jo kärsinyt enemmän ja joiden ulkoiset rahoitusasemat ovat haavoittuvampia. Lisäksi pysyvät inflaatioerot saattavat heikentää yhteisen rahapolitiikan vaikuttavuutta.

Vaihtotaseet paranivat vuonna 2025, mutta suuret alijäämät herättävät edelleen huolta, ja energian hintojen viimeaikainen nousu voi heikentää vaihtotaseita. Viennin hieman voimakkaampi kasvu yhdessä energian hintojen laskun kanssa auttoi supistamaan vaihtotaseen suuria alijäämiä vuonna 2025. Joissakin maissa vaihtotaseen alijäämät ovat kuitenkin edelleen huomattavasti suurempia kuin mitä niiden talouksien perustekijöiden vuoksi olisi perusteltua. Joissakin perusteellisen tarkastelun kohteena olleissa jäsenvaltioissa julkisen talouden suuret alijäämät aiheuttavat suuren osan talouden ulkoisista rahoitustarpeista, kun taas toisissa suurin syy on vilkas kotimainen kysyntä. Samaan aikaan merkittävät vaihtotaseen ylijäämät ovat supistuneet jonkin verran, joskin ne ovat pysyneet korkeina, koska kotimainen kysyntä kasvoi nopeammin verrattuna muuhun euroalueeseen. Tulevaisuudessa korkeammat energian hinnat voisivat haitata maksutaseiden hyvää kehitystä tai jopa kääntää sen kielteiseksi. Lisäksi kaupan kasvun odotetaan hidastuvan vuoteen 2025 verrattuna, rajoittavan kauppatauseiden lisäkasvua ja tekevän niistä entistä riippuvaisempia kotimaisen kysynnän muutoksista.

Negatiivisemmat ulkomaiset nettovarallisuusasemat paranivat useissa tapauksissa edelleen vuonna 2025, mutta aikaisempaa vähemmän, ja tämä kehitys voi pian muuttua kielteiseksi vaihtotaseen alijäämien kasvaessa. Merkittävistä vaihtotaseen alijäämistä huolimatta suurin osa näistä asemista parani edelleen vuonna 2025 nimellisen BKT:n kasvun ansiosta – vaikka nämä nimittäjävaikutukset olivatkin hieman lievempiä aiempiin vuosiin verrattuna – sekä pääomansiirtojen nopeutumisen ansiosta. Kuitenkin jos nämä vaihtotaseen alijäämät pysyvät erittäin suurina, negatiiviset ulkomaiset nettovarallisuusasemat voisivat huonontua. Selkeästi positiiviset ulkomaiset nettovarallisuusasemat heikkenivät vuonna 2025, mikä pitkälti kuvastaa kielteisiä arvostusvaikutuksia, mutta niiden odotetaan paranevan, jos suuret ylijäämät säilyvät.

Asuntojen hintojen nousu kiihtyi edelleen vuonna 2025 vuoden 2024 vähäisen nousun jälkeen. Kysyntää ovat lisänneet kotitalouksien reaalityulojen kasvu sekä kannustavammat rahoitusehdot, kun taas tarjonta on pysynyt rajallisena tai joillakin alueilla jopa supistunut. Yliarvostusriskit kasvoivat useissa maissa. Vuokramarkkinat toimivat edelleen suurelta osin huonosti, ja tietyt politiikat, kuten velkarahoitteisiin asunnonostoihin kannustavat veropolitiikat, lisäävät kysyntää entisestään joissakin maissa. Asuntojen hintojen odotetaan nousevan edelleen, koska toimet tarjonnan pullonkauloihin puuttumiseksi ovat hitaita. Tämän seurauksena asuntopula pahenee entisestään.

Kotitalouksien ja finanssialan ulkopuolisten yritysten lainanotto lisääntyi korkojen ollessa alhaisempia, kun taas korkeat velkasuhteet supistuivat edellisvuosia vähemmän. Nimittäjävaikutukset vähenivät nimellisen BKT:n kasvun hidastumisen vuoksi, mikä johti siihen, että velkasuhteet alenivat edellisvuosia vähemmän. Jäsenvaltioille, joissa yksityiset velkasuhteet ovat korkeita, on usein tyypillistä erityisesti kotitalouksien velan hidas vähentäminen. Rahoitusehtojen viimeaikainen tiukentuminen saattaa vähentää lainanottoa ja lisätä lainanhoitotaakkaa erityisesti silloin, kun vaihtuvakorkoiset lainat ovat yleisiä.

Julkisen talouden velkasuhteet ovat kehittyneet eri tavoin talousarvion tasapainosta riippuen – toisinaan pienentyneet mutta usein nousseet – kun taas korot nousevat tällä hetkellä kaikkialla. Korkeat julkisen talouden velkasuhteet pienenevät yhdessä perusteellisen tarkastelun kohteena olleessa maassa, mutta muissa tapauksissa ne kasvoivat. Lisäksi hitaampi kasvu haittasi velan kehitystä. Tulevaisuudessa huomattavan suurten, vaikkakin pienenevien, alijäämien ennustetaan kasvattavan velkasuhteita edelleen useissa tapauksissa. Vuonna 2025 lainanottoehdot paranivat euroalueen julkisen talouden velkojen osalta, mutta pitkäaikaiset korot pysyivät pitkälti ennallaan euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden osalta, joissa myös ulkomaanvaluuttainen lainanotto on merkittävää. Viime maaliskuun jälkeen valtioiden joukkolainojen tuotot ovat kuitenkin kasvaneet useiden eri maturiteettien osalta.

Pankkisektori on edelleen terve. Vakavaraisuusasteet ovat parantuneet hieman edelleen vuonna 2025. Pankkien kannattavuus on edelleen korkealla tasolla nettokorkotulojen pienenemisestä huolimatta. Järjestämättömien lainojen määrä on pysynyt suurin piirtein ennallaan ja

kokonaisuudessaan lähellä historiallisen alhaista tasoa. Niissä jäsenvaltioissa, joissa lainojen määrä oli aiemmin suuri, se on laskenut edelleen vain vähän, ja joissakin tapauksissa se on kasvanut marginaalisesti. Samaan aikaan joissakin jäsenvaltioissa pankkisektorin ulkopuolisten luotonhallintojen järjestämättömien lainojen määrä on kuitenkin edelleen suuri, ja niiden hoitaminen on edelleen hidasta. Liikekiinteistöt aiheuttavat joissakin tapauksissa edelleen haavoittuvuutta, mutta rahoituspaineet ovat helpottuneet. Joissakin jäsenvaltioissa pankit altistuvat edelleen merkittävästi kotimaiselle valtionvelalle, ja joissakin tapauksissa altistuminen on lisääntynyt edelleen.

Taulukko 1: JÄSENVALTIOIDEN LUOKITUS MAKROTALouden EPÄTASAPAINOA KOSKEVASSA MENETTELYSSÄ

	2025 tulokset	2026 tulokset
Ei epätasapainoja	CY, DE, EE	EL, NL, SE
Epätasapainoja	EL, HU, IT, NL, SE, SK	HU, IT, SK
Liiallisia epätasapainoja	RO	RO
<i>p.m.: Ei perusteellista tarkastelua</i>	<i>AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI</i>	<i>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI</i>

Huom. Jäsenvaltiot, joiden luokitus on muuttunut vuosien 2025 ja 2026 välillä, on lihavoitu kummassakin sarakkeessa.

Jäsenvaltiot, joilla ei enää ole epätasapainoja

Kreikalla ei ole enää epätasapainoja. Julkiseen velkaan ja ulkomaiseen velkaan liittyvät haavoittuvuudet ovat viime vuosina vähentyneet, ja niiden tukena on vakaa BKT:n kasvu, minkä lisäksi julkisen talouden ylijäämä on edelleen supistanut julkista velkaa. Pankkien järjestämättömät lainat ovat vähentyneet ja taseet parantuneet. Vaihtotaseen alijäämä on edelleen huomattava, mutta sen suotuisa rahoitus vähentää ulkoiseen kestävyyyteen kohdistuvia riskejä. Kreikka on toteuttanut asiaankuuluvia uudistuksia vähentääkseen pitkäaikaisia haavoittuvuuksiaan. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on pysynyt korkeana mutta supistunut edelleen maltillisen finanssipolitiikan ja BKT:n kasvun vuoksi, mikä on parantanut myös negatiivista ulkomaista nettovarallisuusasemaa. Sekä julkisen velan että ulkomaisen velkasuhteen odotetaan pienentyvän entisestään. Vaihtotaseen alijäämä on edelleen suuri, eikä sen odoteta paranevan tänä vuonna, mutta on odotettavissa, että siitä katetaan suuri osa EU:n rahoituksella ja yksityisellä rahoituksella, josta ei aiheudu velkaa. Työmarkkinat ovat parantuneet,

ja työttömyysaste laskee edelleen. Pankit ovat puhdistaneet taseensa viime vuosina. Pankkisektorin ulkopuolisten luotonhallintojen hallussa olevien järjestämättömien lainojen hoitaminen on kuitenkin edelleen hidasta. Yleinen poliittinen edistyminen on ollut vahvaa, ja siinä on puututtu tärkeimpiin haavoittuvuuksiin. Hallitus on toteuttanut monenlaisia toimenpiteitä liiketoimintaympäristön, työmarkkinoiden ja verohallinnon parantamiseksi. Järkevän finanssipolitiikan noudattaminen auttaisi jatkossa pienentämään julkista velkaa entisestään, ja vaikka työn tuottavuuteen liittyviä rakenteellisia haasteita on edelleen jäljellä, eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa puitteet rakenneuudistusten edistymisen seurantaan.

Alankomailla ei ole enää epätasapainoja. Vuosien mittaan on esiintynyt kotitalouksien velan suureen määrään, asuntomarkkinoihin ja suureen vaihtotaseen ylijäämään liittyviä haavoittuvuuksia, mutta ne ovat viime aikoina vähentyneet. Suuri vaihtotaseen ylijäämä pieneni hieman viime aikoina, ja osa siitä on rakenteellista, koska Alankomaat on keskeinen eurooppalainen kaupan keskus ja maassa on useita monikansallisia yhtiöitä. Samaan aikaan säästöjen ja investointien näkökulmasta ylijäämän pieneneminen heijastaa sitä, että kotimainen kysyntä on ollut reaalisena BKT:n viimeaikaisen kasvun tärkein edistäjä ja kysyntä on kasvanut nopeammin kuin muualla euroalueella, vaikkakin alhaisemmalta tasolta alkaen. Vaihtotaseen ylijäämän ei ennusteta kasvavan tänä tai ensi vuonna. Asuntojen hinnat nousevat edelleen selvästi asuntotarjonnan supistuessa. Kotitalouksien velka suhteessa BKT:hen pieneni jälleen vuonna 2025, joskin hitaammin kuin aiemmin, kun lainanotto lisääntyi korkojen ollessa alhaisempia. Kotitalouksien velan määrä saattaa vakiintua tulevina vuosina, ja kotitalouksien korkeaan velkaan liittyviä riskejä lieventää osittain kiinteäkorkoisten kiinnelainojen yleisyys. Asuntotarjonnan lisäämiseksi on toteutettu joitakin politiikkatoimia, ja viimeisin valtion investointiohjelma, joka koskee myös asumista, voisi auttaa pienentämään vaihtotaseen ylijäämää keskipitkällä aikavälillä. Tulevaisuudessa asuntotarjonnan tuloksekas lisääminen ja velkarahoitteista asunnonostoa suosivien verokannustimien poistaminen voisivat auttaa hillitsemään asuntojen hintoja ja vähentämään kotitalouksien velkaa kestäväällä tavalla, kun taas kotimaisten investointien lisääminen auttaisi pienentämään vaihtotaseen ylijäämää entisestään. Eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa puitteet asumista koskevien uudistusten edistymisen seuranta varten.

Ruotsilla ei ole enää epätasapainoja. Sen kiinteistömarkkinoihin ja suureen yksityisen velan määrään liittyy kuitenkin edelleen haavoittuvuuksia, joskin vähemmän vakavia kuin aiemmin. Ruotsin talous on yleisesti ottaen hyvin korkoherkkä vaihtuvakorkoisten kiinnelainojen laajan käytön vuoksi. Vuosina 2022–2023 se kuitenkin osoittautui häiriönsietokykyiseksi sellaisten korkeampien korkojen suhteen, jotka johtivat asuntojen hintojen laskuun. Sittemmin asuntojen hinnat ovat pysyneet vakaina, ja ne vaikuttavat olevan vähemmän yliarvostettuja kuin aiemmin. Suuri liikekiinteistöala osoitti merkkejä jälleenrahoitusvalmiuksien paranemisesta sitä mukaa kun korot alenivat ja pääomamarkkinoille pääsy helpottui. Pandemian jälkeen laskenut kotitalouksien velka suhteessa BKT:hen tasoittui vuonna 2025, ja sen odotetaan pysyvän vakaana. Jatkossa asuntopula yhdistettynä löyhempiin lainanottajia koskeviin vaatimuksiin voisi kasvattaa asuntojen hintoja ja kotitalouksien velkaa. Pankit ovat edelleen vahvoja, kannattavia, ja järjestämättömiä

lainoja on vähän. Viime aikoina on toteutettu joitakin toimenpiteitä vuokramarkkinoiden joustavoittamiseksi, ja rakennuslupia koskevaa sääntelykehystä parannettiin vuoden 2025 lopulla. Tulevaisuudessa asuntotarjonnan tuloksekas lisääminen, velkarahoitteista asunnonostoa suosivien verokannustimien poistaminen sekä makrovakaustoimenpiteiden harkittu käyttö auttaisivat hillitsemään asuntojen hintojen kasvua edelleen ja vähentämään kotitalouksien velkaa kestäväällä tavalla. Eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa puitteet asumista koskevien uudistusten edistymisen seurantaan.

Jäsenvaltiot, joilla on epätasapainoja

Italiassa on edelleen epätasapainoja. Sillä on edelleen suureen julkiseen velkaan ja heikkoon tuottavuuden kasvuun liittyviä haavoittuvuuksia, joilla on rajat ylittävää merkitystä. Kasvua edistävien uudistusten ja investointien tuloksellisen toteuttamisen jatkaminen sekä maltillinen finanssipolitiikan viritys ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä näiden haavoittuvuuksien vähentämiseksi. Julkinen velka suhteessa BKT:hen pieneni pandemian jälkeen mutta kasvoi sekä vuonna 2024 että vuonna 2025, mikä johtui nimellisen BKT:n kasvun hidastumisesta, aiempina vuosina toteutettuihin asuntojen peruskorjauksiin liittyvien verohyvitysten viivästyneistä vaikutuksista sekä julkisen talouden alijäämästä, joka on edelleen huomattava. Julkisen talouden velkasuhteen odotetaan kasvavan edelleen vuosina 2026 ja 2027. Tuottavuus on heikentynyt viime aikoina, ja sen kasvun ennustetaan pysähtyvän, mikä rajoittaa potentiaalisen BKT:n kasvua ja vaikeuttaa siten julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä. Pankkien omaisuuserien laatu ja kannattavuustaso ovat parantuneet merkittävästi ja järjestämättömät lainat vähentyneet, mutta ongelmana on edelleen vahva valtion ja pankkien välinen yhteys, sillä kotimaisen valtionvelan osuus pankkien omaisuuseristä on suuri, erityisesti vähemmän merkittävien laitosten ja osuuspankkien tapauksessa. Työmarkkinat ovat parantuneet edelleen, mutta vaikuttaa siltä, että työvoiman potentiaalia ei hyödynnetä täysin. Pitkäaikaisiin haavoittuvuuksiin puuttumiseksi on toteutettu toimia, mutta viimeaikaisista laajoista uudistustoimista huolimatta merkittäviä tuottavuushyötyjä ei ole vielä saatu aikaan. Kasvua edistävien uudistusten ja investointien tuloksellisen toteuttamisen jatkaminen sekä maltillinen finanssipolitiikan viritys ovat jatkossakin ratkaisevan tärkeitä tuottavuuden kasvun parantamiseksi sekä julkisen velan pienentämiseksi suhteessa BKT:hen.

Unkarilla on edelleen epätasapainoja. Unkarilla on edelleen kilpailukykyyn, julkisiin rahoitustarpeisiin ja asuntojen hintoihin liittyviä haavoittuvuuksia, jotka politiikkatoimien myötä ovat pahentuneet entisestään. Inflaation ja yksikkötyökustannusten kasvu on ollut nopeampaa kuin useimmissa muissa EU:n jäsenvaltioissa, vaikka talouden toimeliaisuuden kehitys on pysähdyksissä. Hinta- ja kustannuspaineiden odotetaan helpottavan vain asteittain ja pysyvän edelleen paljon suurempina kuin euroalueella ja muualla EU:ssa. Julkisen talouden alijäämä on ollut viime vuosina koholla, eikä sen ennusteta paranevan. Julkisen talouden rahoitustarpeet ja velanhoitokustannukset ovat edelleen suuret, vaikka julkisen talouden suhde BKT:hen on kasvanut vain vähän, mikä on sen ansiota, että nimellinen BKT:n on kasvanut nopeasti, kun inflaatio on

edelleen koholla. Pankkien altistuminen valtionvelalle on edelleen merkittävää, mikä liittyy osittain verokannustimiin. Asuntojen hinnat ovat jatkaneet jyrkkää nousuaan, mikä on aiheuttanut yliarvostuksen riskin. Vaihtotase on edelleen ylijäämäinen, mutta Unkarin voimakas riippuvuus energian tuonnista tekee siitä alttiin korkeampien ja epävakaidempien energianhintojen riskille. Poliittikkatoimet eivät ole parantuneet, vaan ne ovat pahentaneet entisestään joitakin haavoittuvuuksia. Hintapaineita ja julkisen talouden haasteita pahentavia kohdentamattomia tukia on jopa lisätty, samaan aikaan kun valtion tukema laaja luotonanto rasittaa julkista taloutta ja rajoittaa rahapolitiikan vaikuttavuutta. Näiden poliittikkojen tosiasiallinen poistaminen vähentäisi haavoittuvuuksia tulevaisuudessa.

Slovakialla on edelleen epätasapainoja. Slovakialla on edelleen ulkoiseen tasapainoon ja julkisen talouden tasapainoon, kilpailukykyyn, asuntomarkkinoihin ja kotitalouksien velkaan liittyviä haavoittuvuuksia, ja poliittikkatoimet ovat edelleen vähäisiä. Vaihtotaseen alijäämä pieneni vuonna 2025 alhaisempien energian hintojen ja viennin vahvistumisen ansiosta, mutta vuonna 2026 sen odotetaan heikkenevän ulkoisen tilanteen huonontumisen myötä. Julkisen talouden alijäämä, joka pieneni vuonna 2025, on edelleen suuri, ja se heikentää ulkoista tasapainoa. Lisäksi sen ennustetaan pysyvän suurelta osin muuttumattomana vuonna 2026 ja kasvavan vuonna 2027, mikäli poliittikkoihin ei tehdä muutoksia, ja tämä kasvattaa julkista velkaa. Inflaatio oli vuonna 2025 selvästi korkeampi kuin euroalueella, mikä johtui osittain arvonlisäverokantojen korotuksista, ja pohjainflaation ennustetaan pysyvän vuonna 2026 suurin piirtein samalla tasolla kuin euroalueella korkeimmillaan. Nopeasti nousevat yksikkötyökustannukset ovat heikentäneet kilpailukykyä entisestään, ja niiden odotetaan edelleen kasvavan suhteellisen nopeasti vuonna 2026. Asuntojen hinnat nousivat vuonna 2025 jyrkästi asuntolainakorkojen ollessa alhaisemmalla tasolla, ja asuntojen hinnat todennäköisesti nousevat jatkossakin nopeasti tarjonnan niukkuuden vuoksi. Lisäksi alhaisemmat korot ja tulojen kasvu lisäsivät kotitalouksien lainanottoa. Poliittikkatoimissa on edistytty vain vähän. Toimivien ratkaisujen löytäminen keskeisiin työverotukseen, kilpailukykyyn, asuntotarjontaan ja finanssipoliittikkaan liittyviin kysymyksiin vähentäisi haavoittuvuuksia tulevaisuudessa.

Jäsenvaltiot, joilla on liiallisia epätasapainoja

Romanialla on edelleen liiallisia epätasapainoja. Julkisen talouden ja vaihtotaseen alijäämiin liittyvät haavoittuvuudet ovat vähentyneet jonkin verran viime aikoina mutta ovat edelleen hyvin merkittäviä. Kustannuskilpailukyky heikkenee edelleen, joskin vähemmän kuin aiemmin. Julkisen talouden alijäämä supistui vuonna 2025 merkittävien vakautustoimien ansiosta. Alijäämän odotetaan supistuvan edelleen vuosina 2026 ja 2027, mutta se pysyy edelleen suurena. Pankkien ja valtion välinen yhteys on edelleen vahva, sillä valtion liikkeeseen laskemien kotimaisten velkakirjojen osuus pankkien kokonaisvaroista on EU:n suurin ja se kasvoi entisestään vuonna 2025. Vaihtotaseen alijäämä parani vuonna 2025 vain vähän, ja vaikka se supistuu tänä vuonna hieman enemmän, sen ennustetaan pysyvän edelleen suurena. Yksikkötyökustannusten kasvu hidastui huomattavasti vuonna 2025 niiden noustua aiempina vuosina erittäin jyrkästi.

Yksikkötyökustannusten odotetaan kuitenkin edelleen kasvavan nopeammin kuin suurimmassa osassa EU:ta. Pohjainflaatio on viime vuosina ollut EU:n korkein, ja sen odotetaan myös pysyvän korkeana. Arvonlisäverokantojen korottaminen vuonna 2025 selittää vain osan tästä. Poliittikkatoimissa edistyi vuonna 2025 merkittävästi. Erityisesti julkisen talouden alijäämää saatiin supistettua, kun julkisen sektorin palkat ja eläkkeet jäädettiin kahdeksi vuodeksi, ja arvonlisäverokantoja ja muita veroja korotettiin. Tulevaisuudessa Romania on edelleen alttiina korkotasojen nousulle ja muutoksille sijoittajien luottamuksessa, ellei jatketa vankkoja julkisen talouden vakauttamistoimia, joita täydennetään varovaisella tulopoliittikalla ja vaikuttavilla rakenneuudistuksilla.

LISÄYS 5 – UUDISTETUN VAKAUS- JA KASVUSOPIMUKSEN MUKAINEN JULKISEN TALOUDEN VALVONTA

Jäsenvaltiokohtainen arviointi⁵⁷

Uudistettu talouden ohjausjärjestelmä on nyt saavuttanut vakaan täytäntöönpanovaiheen. Kaikki jäsenvaltiot olivat toimittaneet keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisen suunnitelmansa, jäljempänä 'keskipitkän aikavälin suunnitelmat', vuoteen 2025 mennessä. Irlanti ja Alankomaat ovat toimittaneet vuonna 2026 uuden keskipitkän aikavälin suunnitelman sen jälkeen, kun niissä muodostettiin uudet hallitukset.

Jäsenvaltioiden huhtikuun lopussa toimittamissa vuotuisissa edistymisraporteissa⁵⁸ tehdään katsaus edistymiseen näiden keskipitkän aikavälin suunnitelmien toteuttamisessa ja neuvoston suositusten noudattamisessa. Vuotuiset edistymisraportit tarjoavat yhdessä komission kevään 2026 talousennusteen ja Eurostatilta saatujen vuosien 2024 ja 2025 toteutumatietojen kanssa tärkeää tietoa, jonka pohjalta arvioidaan suositetun julkisen talouden kehityspolun noudattamista jäsenvaltioissa sekä tapauksen mukaan niiden uudistusten ja investointien toteuttamista, joiden perusteella julkisen talouden sopeutuskautta on pidennetty⁵⁹.

Taulukko 2 – Yhteenveto suositettujen nettomenojen kasvuprosenttien noudattamisesta jäsenvaltioissa

		2026		
		Noudattaa ennusteen perusteella	Mahdollinen poikkeama	Mahdollinen olennainen poikkeama
2025	Noudattanut	BE*, AT*, PL*, RO*, SK*, FI*, CZ, DK, DE, EE, EL, FR ^C , LV, SE ^C	FR ^{*A} , ES	HU*, SE ^A
	Ei noudattanut	IT*	PT	LT, SI
	Olennainen poikkeama	IE	LU, NL	MT**, BG, HR, CY

*Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä olevat jäsenvaltiot. **Maltan osalta komissio suosittaa neuvostolle liiallisen alijäämän vahvistamista koskevan päätöksen kumoamista. □ Jäsenvaltiot, jotka eivät ole liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä ja joiden julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2025 alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velkasuhde alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden julkisen talouden rahoitusasema oli lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen⁶⁰. ^A Vuoden 2026 arviointi, joka perustuu nettomenojen vuotuisen kasvuprosenttiin. ^C Vuoden 2026 arviointi, joka perustuu nettomenojen kumulatiiviseen kasvuprosenttiin.

Huom. Jos nettomenojen kasvu on suositusta suurempaa (eli kun kyseessä on positiivinen poikkeama), poikkeaman suuruutta tarkastellaan suhteessa kynnysarvoihin, jotka ovat vuositasolla 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen

⁵⁷ Ks. myös tämän lisäyksen lopussa oleva laatikko 5.

⁵⁸ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa <https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports.fi>. Unkari ei ole vielä toimittanut vuotuisia edistymiskertomustaan.

⁵⁹ Tämä koskee Belgiaa, Saksaa, Espanjaa, Ranskaa, Italiaa, Itävaltaa, Romaniaa ja Suomea.

⁶⁰ Neuvoston asetuksen (EU) 2024/1264 johdanto-osan 14 kappaleen mukaan julkisen talouden rahoitusaseman katsotaan olevan lähellä tasapainoa, jos julkisen talouden alijäämä on enintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen.

ja kumulatiivisesti 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Nämä kynnysarvot alittava positiivinen poikkeama johtaa noudattamatta jättämisen (riskin) arviointiin, kun taas kynnysarvot ylittävä poikkeama johtaa olennaisen noudattamatta jättämisen (riskin) arviointiin. Niiden jäsenvaltioiden arvioinnissa, joiden osalta on aktivoitu puolustukseen liittyvä kansallinen poikkeuslauseke, on otettu huomioon poikkeuslausekkeen sallima jousto ja arviointi perustuu ainoastaan nettomenojen kumulatiiviseen kasvuun. Irlannin, Alankomaiden ja Suomen osalta vuoden 2026 arvioinnissa tarkastellaan viimeisimpien suositusten ja vuoden 2025 arvioinnissa aiempien suositusten noudattamista.

Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä tällä hetkellä olevat jäsenvaltiot

Vuoden 2025 osalta komissio arvioi toimien tuloksellisuutta toteutumatietojen perusteella. Vuotta 2026 koskeva arviointi perustuu komission kevään 2026 talousennusteeseen, joten kyseessä on alustava arviointi. Arviointi on tarkoitus tehdä toteumatietojen perusteella uudelleen syksyllä 2026 ja keväällä 2027. Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tehostamista silloin, kun toteutumatietoja ei ole saatavilla, voitaisiin harkita vain erityisen vakavissa noudattamatta jättämisen tapauksissa. Jos jäsenvaltio on noudattanut korjaavaa polkua, sen olisi katsottava toteuttaneen tuloksellisia toimia. Jos nettomenojen kasvu poikkeaa korjaavasta polusta, komissio tekee kokonaisarvioinnin.

Belgia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin kansallisen poikkeuslausekkeen salliman, puolustusmenojen kasvuun liittyvän jouston rajoissa. Vuonna 2026 sekä nettomenojen vuotuisen että kumulatiivisen kasvun ennustetaan jäävän alle suositettujen ylärajojen. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Belgian arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Belgia on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.**

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Joidenkin uudistusten toteuttaminen on kuitenkin viivästynyt. Eläkeuudistus oli määrä hyväksyä parlamentissa vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä. Hyväksymisen odotetaan nyt tapahtuvan vuonna 2026. Verouudistukset, jotka oli määrä toteuttaa vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä, on toteutettu osittain, ja niiden jäljellä olevat osat on tarkoitus saada valmiiksi heinäkuuhun 2026 mennessä. Kahdesta julkisen talouden koordinoinnin parantamiseen eri hallintotasojen välillä tähtäävästä uudistuksesta, jotka oli määrä toteuttaa vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä, on päästy pitkälti yhteisymmärrykseen hallituksen tasolla, ja seuraavaksi ne on vahvistettava lainsäädännössä, mikä on määrä saada päätökseen vuoden 2026 loppuun mennessä. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Belgia on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Ranska – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuinen kasvu ylittää neuvoston suosittaman ylärajan, mutta nettomenojen kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun ylärajan. Sen vuoksi **Ranskan arvioidaan noudattaneen nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025. Vuonna 2026 Ranskan ennustetaan olevan vaarassa jättää noudattamatta suositettua vuotuista nettomenojen kasvuprosenttia, mutta sen ennustetaan kuitenkin noudattavan kumulatiivista kasvuprosenttia. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Ranska on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.** Samaan aikaan nykyisten ennusteiden perusteella Ranska ei välttämättä täytä vaatimusta tuloksellisten toimien toteuttamisesta vuonna 2026, mikä voi vuorostaan edellyttää liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tehostamista. Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Ranskaa varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan korjaavaa polkua.

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Sosiaaliturvamaksuja koskevien vapautusten uudelleenlaatiminen vähimmäispalkan osalta on kuitenkin tuottanut sitoumuksia pienemmät säästöt. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Ranska on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.** Vuoden 2023 eläkeuudistus on keskeytetty tammikuuhun 2028 saakka.

Italia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti, joskin kumulatiivinen ylitys on hyvin pieni. Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan jäävän alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Sen vuoksi **Italian arvioidaan jättäneen noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, mutta sen ennustetaan noudattavan sitä vuonna 2026.** Vuoden 2025 poikkeama edellyttää kokonaisarviointia. Kun otetaan huomioon nimellisen alijäämän supistuminen, liiallisen alijäämän ennakoitu korjaaminen vuodesta 2026 alkaen ja poikkeaman pieni koko vuonna 2025, **komissio katsoo Italian toteuttaneen tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.** Samaan aikaan komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Italiaa varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan korjaavaa polkua.

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Julkisten tutkimus- ja kehittämismenojen (kotimaiset T&K-bruttomenot suhteessa BKT:hen) korottamiseen liittyvä keskeinen vaihe oli määrä saattaa päätökseen vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä, mutta kyseisen vaiheen osalta viimeisimmät saatavilla olevat Eurostatin tilastot koskevat vuotta 2024. Italian viranomaisten toimittamat alustavat arviot kuitenkin osoittavat, että kotimaisten T&K-bruttomenojen odotetaan saavuttaneen 0,59 prosenttia suhteessa BKT:hen

vuonna 2025. Näin ollen Italia näyttää etenevän tavoitteessaan suunnitellusti. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Italia on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Unkari – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin kansallisen poikkeuslausekkeen salliman, puolustusmenojen kasvuun liittyvän jouston rajoissa. Vuonna 2026 sekä nettomenojen vuotuisen että kumulatiivisen kasvun ennustetaan ylittävän suositetut ylärajat. Vuoden 2026 kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan pysyvän yli 0,6 prosenttiyksikössä suhteessa BKT:hen (olettaen vahvasti, että tuloksellisia toimia ei toteuteta), kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Sen vuoksi ja ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto **Unkarin arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, mutta sen ennustetaan olevan vaarassa jättää olennaisesti noudattamatta sitä vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Unkarin toimet vuonna 2025 olivat tuloksellisia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.** Ennustettu riski olennaisesta poikkeamasta vuonna 2026 perustuu vahvaan olettamukseen siitä, että Unkari ei toteuteta tuloksellisia toimia, ja tämä riski saattaa edellyttää liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn tehostamista. Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Unkaria ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että niiden osalta noudatetaan korjaavaa polkua. Lisäksi on olemassa selkeä riski siitä, että Unkari ei saa korjattua liiallisa alijäämää vuoteen 2026⁶¹ eli korjaavan polun viimeiseen vuoteen mennessä. Sen vuoksi komission on tarpeen suosittaa neuvostolle, että tämä antaisi 126 artiklan 7 kohdan mukaisen tarkistetun suosituksen korjaavan polun laatimiseksi seuraaville vuosille.⁶² Komissio seuraa tilannetta tiiviisti ja arvioi sitä uudelleen syksyllä.

Itävalta – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen. Myös vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan jäävän alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Sen vuoksi **Itävallan arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Itävalta on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.**

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Itävalta on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

⁶¹ Eurostatin tietojen perusteella Unkarin julkisen talouden alijäämä pieneni 4,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025, kun se vuonna 2024 oli ollut 5,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on – ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella – 6,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 5,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2027.

⁶² Unkari ilmoitti komissiolle 1. kesäkuuta 2026 aikomuksestaan toimittaa tarkistettu kansallinen keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittinen suunnitelma.

Malta – Malta vähensi julkisen talouden alijäämäänsä onnistuneesti alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 hyvissä ajoin ennen neuvoston asettamaa määräaikaa. Komission kevään 2026 talousennusteen perusteella alijäämä pysyy alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026 ja 2027. Sen vuoksi **komissio suosittaa, että neuvosto antaisi 126 artiklan 12 kohdan mukaisen päätöksen, jolla kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 2024 annettu neuvoston päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta Maltassa.**

Samanaikaisesti komissio toteaa, että 21. tammikuuta 2025 annettua neuvoston suositusta, jossa hyväksyttiin Maltan keskipitkän aikavälin suunnitelma, sovelletaan edelleen. Kyseiseen suositukseen verrattuna nettomenojen vuotuinen kasvuvauhti vuonna 2025 jäi alle suositetun ylärajan mutta kumulatiivinen kasvuvauhti ylitti sen ja poikkeama oli yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti, ja vastaavan kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan olevan yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.⁶³ Sen vuoksi Maltan arvioidaan jättäneen olennaisesti noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää olennaisesti noudattamatta sitä vuonna 2026. Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Maltaa ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että se noudattaa suositettuja enimmäiskasvuprosentteja.

Puola – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin kansallisen poikkeuslausekkeen salliman, puolustusmenojen kasvuun liittyvän jouston rajoissa. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuisen kasvuvauhdin ennustetaan jäävän alle suositetun ylärajan, kun taas nettomenojen kumulatiivisen kasvuvauhdin ennustetaan ylittävän suositetun ylärajan. Kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan kuitenkin olevan nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Puolan arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Puola on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.**

Romania – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen, mikä on vuoden 2025 jälkipuoliskolla hyväksytyjen merkittävien finanssipoliittisten pakettien ansiota. Myös vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan jäävän alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Sen vuoksi **Romanian arvioidaan**

⁶³ Alijäämän supistuminen vuonna 2025 heijastaa tulojen voimakasta kasvua, myös yhteisöverotuksen ja välillisen verotuksen osalta. Kasvua ovat vauhdittaneet pääasiassa nimellisen BKT:n ja veropohjien laajeneminen sekä merkittävät odottamattomat verotulot. Toisaalta ja siitä huolimatta, että vuonna 2024 kansalliselle lentoyhtiölle myönnetty huomattava pääomansiirto ei toistunut, julkiset menot kasvoivat edelleen merkittävästi. Kasvua selittivät julkisen sektorin palkkamenojen ja väliuotekäytön huomattava kasvu sekä eräs tuomioistuimen päätöksestä aiheutunut kertaluonteinen meno.

noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Romania on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään. Samanaikaisesti komissio korostaa, että Romanian julkisen talouden tilanne on edelleen hauras. Sen alijäämäsuhte vuonna 2025 oli unionin suurin, ja sillä on vakavia täytäntöönpanoriskejä. Nämä edellyttävät vahvan ja jatkuvan huomion kiinnittämistä julkisen talouden sopeutukseen vuonna 2026 ja sitä seuraavina vuosina.

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Julkisen sektorin palkkausjärjestelmän uudistamista koskeva tekninen valmistelutyö on käynnissä, ja palkkausjärjestelmää koskeva uusi laki on tarkoitus antaa kesällä 2026. Verohallinnon alalla on tarpeen toteuttaa joitakin lisätoimenpiteitä, erityisesti jotta voidaan vähentää hyvin suuria puutteita alv-säännösten noudattamisessa Romaniassa. Myös kiinteistöverotuksen uudistamiseksi työskennellään parhaillaan. Tähän sisältyy muun muassa tietotekniikkajärjestelmän kehittäminen automatisoitua kiinteistöjen arviointia varten, erityisosaston käyttöönotto julkisten menojen järjestelmien seuraamiseksi ja yritysrahoituksen uudistus. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Romania on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Slovakia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuisen kasvuvauhdin ennustetaan ylittävän suositetun ylärajan, mutta kumulatiivisen kasvuvauhdin ennustetaan jäävän alle sen. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Slovakian arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Slovakia on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.**

Suomi – Nettomenojen enimmäiskasvun noudattamista vuonna 2025 arvioidaan neuvoston 21. tammikuuta 2025 antaman suosituksen perusteella, kun taas nettomenojen enimmäiskasvun noudattamista vuonna 2026 arvioidaan neuvoston 20. tammikuuta 2026 antaman suosituksen perusteella. Suomen osalta nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Sitä vastoin vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Suomen arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026. Tässä vaiheessa komissio arvioi, että Suomi on toteuttanut tuloksellisia toimia. Tämän seurauksena liiallisia alijäämiä koskeva menettely keskeytetään.**

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Hyvinvointialueiden alijäämien korjaamisen osalta todetaan, että vaikka menojen kasvu on hidastunut, joidenkin hyvinvointialueiden kumulatiivisten alijäämien katsotaan olevan liian suuria, jotta ne saataisiin korjattua vuoden 2026 loppuun mennessä palvelujen tarjontaa vaarantamatta. Sen vuoksi hallitus on esittänyt ehdotuksen määräajan pidentämiseksi vuoden 2029 loppuun niiden alueiden osalta, joilla on uskottavia suunnitelmia alijäämän korjaamiseksi. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Suomi on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Muut jäsenvaltiot

Bulgaria – Bulgarian julkisen talouden alijäämä ylitti vuonna 2025 viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja komission ennusteen mukaan vuoden 2026 alijäämä on 4,1 prosenttia. Sen vuoksi Bulgaria on sisällytetty SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaiseen kertomukseen, jossa arvioidaan, täyttyykö alijäämää koskeva arviointiperuste. Alijäämä oli alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025, kun otetaan huomioon puolustusmenojen kasvu vuodesta 2024 puolustusta koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla, mutta sen ennustetaan ylittävän 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2026 komission kevään 2026 talousennusteen perusteella. Ottaen huomioon talous- ja rahoituskomitean kyseisestä kertomuksesta antaman lausunnon **komissio harkitsee ehdottavansa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Bulgarian osalta.**

Bulgarian nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat. Vastaava kumulatiivinen poikkeama on edelleen yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen sen jälkeen, kun on otettu huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto puolustusmenojen lisäämiseksi. Vuonna 2026 nettomenojen kasvuvauhdin ennustetaan ylittävän suositetun ylärajan sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan pysyvän yli 0,6 prosenttiyksikössä suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Bulgarian arvioidaan jättäneen olennaisesti noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää olennaisesti noudattamatta sitä myös vuonna 2026.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Bulgariaa noudattamaan nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja, joita komissio olettaa neuvoston suosittavan, jotta voidaan lopettaa liiallisen alijäämän tilanne.

Tšekki – Nettomenojen vuotuinen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittaman ylärajan, mutta nettomenojen kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun ylärajan. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuisen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittaman ylärajan, kun taas nettomenojen kumulatiivisen kasvun ennustetaan jäävän alle suositetun ylärajan siten, että kumulatiivinen

poikkeama on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ennakoitu kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin puolustusmenoja koskevien nykyisten ennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Tšekin arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.**⁶⁴

Tanska – Nettomenojen vuotuinen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittaman ylärajan, mutta nettomenojen kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun ylärajan. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuisen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittaman ylärajan, kun taas nettomenojen kumulatiivisen kasvun ennustetaan jäävän alle suositetun ylärajan. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Tanskan arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.**

Saksa – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen. Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuoden 2026 ennakoitu kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Saksan arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.**

Koska suunnitelman mukaan Saksan julkisen talouden alijäämä ylittää vuonna 2026 viitearvon (joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen), Saksaa on arvioitu SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa. Kertomuksessa esitetyn arvion perusteella komissio katsoo, että liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen Saksan osalta ei ole perusteltua. Saksan julkisen talouden kehitystä arvioidaan uudelleen syksyllä 2026.

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Saksa on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Viro – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan kuitenkin ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vaikka suurin osa Viron puolustusmenojen kasvusta on tapahtunut edellisinä vuosina, vuoden 2026 ennakoitu kumulatiivinen poikkeama on nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen**

⁶⁴ Tšekki ilmoitti komissiolle 12. toukokuuta 2026 aikomuksestaan toimittaa tarkistettu kansallinen keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittinen suunnitelma.

poikkeuslausekkeen sallima jousto Viron arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.

Koska suunnitelman mukaan Viron julkisen talouden alijäämä ylittää vuonna 2026 viitearvon (joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen), Viroa on arvioitu SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa. Kertomuksessa esitetyn arvion perusteella komissio katsoo, että liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen Viron osalta ei ole perusteltua. Viron julkisen talouden kehitystä arvioidaan uudelleen syksyllä 2026.

Irlanti – Nettomenojen enimmäiskasvuprosenttien noudattamista vuonna 2025 arvioidaan neuvoston 21. tammikuuta 2025 antaman suosituksen perusteella, kun taas vuoden 2026 osalta nettomenojen kasvua arvioidaan neuvoston 10. maaliskuuta 2026 antaman suosituksen perusteella. Nettomenojen vuotuinen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston 21. tammikuuta 2025 suosittaman ylärajan (poikkeama on hieman yli 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen), kun taas nettomenojen kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun ylärajan. Vuonna 2026 sekä nettomenojen vuotuisen että kumulatiivisen kasvun ennustetaan jäävän alle neuvoston 10. maaliskuuta 2026 antamassaan suosituksessa suosittamien ylärajojen. Samanaikaisesti komissio toteaa, että julkisen talouden rahoitusasema oli vuonna 2025 ylijäämäinen ja sen ennustetaan olevan ylijäämäinen myös vuonna 2026. Sen vuoksi **Irlannin katsotaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksessa vahvistettuja finanssipolitiikan velvoitteita vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan niitä myös vuonna 2026.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Irlantia noudattamaan neuvoston 10. maaliskuuta 2026 suosittamia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja.

Kreikka – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Sitä vastoin vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuoden 2026 ennakoitu kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa. Näin ollen **kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto huomioon ottaen Kreikan arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025 ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.**

Espanja – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin nykyisten puolustusmenoennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen⁶⁵ salliman jouston rajoissa.

⁶⁵ Komissio antoi neuvostolle 22. toukokuuta 2026 suosituksen puolustusmenoja koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta Espanjan osalta. Suositus odottaa tällä hetkellä neuvoston hyväksyntää. Espanjaa koskevassa arvioinnissa nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisesta oletetaan, että neuvosto aktivoi kansallisen poikkeuslausekkeen.

Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin alle 0,6 prosenttiyksikön kynnyksarvon suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Näin ollen **kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto huomioon ottaen Espanjan arvioidaan noudattaneen nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, mutta ennusteen mukaan vuonna 2026 vaarana on poikkeama suositetusta enimmäiskasvuprosentista.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Espanjaa varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja.

Kun on kyse sopeutuskauden pidennyksen perusteena olevista uudistuksista ja investoinneista, komissio katsoo, että keskeisten vaiheiden toteutus näissä uudistuksissa ja investoinneissa, joiden määräaika oli 30. huhtikuuta 2026, näyttää yleisesti ottaen etenevän suunnitellusti. Verouudistuksen arviointi on edelleen kesken, ja veroetusuudistusta sekä kahta koulutusjärjestelmän digitalisaatioon liittyvää vaihetta arvioidaan elpymis- ja palautumissuunnitelmaan liittyvän viimeisen maksun yhteydessä. Tilapäiseen työkyvyttömyyteen liittyvien tapausten hallinnoinnin parantamiseksi toteutettavien toimenpiteiden osalta useimmat alueet allekirjoittivat kumppanuussopimuksen kansallisen sosiaaliturvalaitoksen kanssa, mutta keskinäisten vakuutusyhtiöiden kanssa sopimuksen on allekirjoittanut vain kolme aluetta ja kaksi autonomista erillisaluetta. Tutkintotodistusten hyväksymisen osalta on hyväksytty ministeriön määräys, jossa annetaan ohjeet ulkomaisten korkeakoulututkintojen hyväksyntä- ja vastaavuusmenettelyjen hallinnoinnista, ja alettu soveltaa kyseistä määräystä. **Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Espanja on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla.**

Kroatia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on edelleen yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima joustavuus puolustusmenojen lisäämiseksi. Nettomenojen kasvun ennustetaan myös vuonna 2026 ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan pysyvän poikkeamia koskevaa kynnyksarvoa suurempana, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Kroatian arvioidaan jättäneen olennaisesti noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää noudattamatta sitä olennaisesti myös vuonna 2026.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Kroatiaa ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että niiden osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Kroatian julkisen talouden velkasuhde oli alle 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2025, ja julkisen talouden alijäämän ja velan ennustetaan jäävän alle viitearvojen (3 ja 60 prosenttia) suhteessa BKT:hen vuonna 2026.

Kypros – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vastaavat poikkeamat ovat yli 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Nettomenojen kasvun ennustetaan myös vuonna 2026 ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden vuositason poikkeaman ennustetaan olevan yli 0,3 prosenttiyksikköä ja kumulatiivisen poikkeaman yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Samanaikaisesti komissio toteaa, että julkisen talouden rahoitusasema oli vuonna 2025 ylijäämäinen ja sen ennustetaan olevan ylijäämäinen myös vuonna 2026. Näin ollen **Kyproksen katsotaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen finanssipoliittisia velvoitteita sekä vuonna 2025 että vuonna 2026.** Nettomenojen kasvun ennustetaan kuitenkin ylittävän suositetut ylärajat. Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Kyprosta varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja.

Latvia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuinen kasvu ylittää neuvoston suosittaman ylärajan, mutta nettomenojen kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun ylärajan. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Latvian arvioidaan noudattaneen suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan noudattavan sitä myös vuonna 2026.**

Koska suunnitelman mukainen julkisen talouden alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2026, Latviaa on arvioitu SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa. Kyseisessä kertomuksessa esitetyn arvion perusteella komissio katsoo, että Latvia täyttää alijäämäkriteerin, kun otetaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkitykselliset tekijät. Latvian julkisen talouden kehitystä arvioidaan uudelleen syksyllä 2026.

Liettua – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat. Kyseisen vuoden kumulatiivinen poikkeama on kuitenkin alle 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Nettomenojen kasvun ennustetaan myös vuonna 2026 ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kumulatiivisen poikkeaman ennustetaan vuonna 2026 pysyvän yli 0,6 prosenttiyksikössä suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Liettuan arvioidaan jättäneen noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää noudattamatta sitä olennaisesti vuonna 2026.** Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Liettuaa ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että niiden osalta noudatetaan enimmäiskasvuprosentteja. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Liettuan julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2025 alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velkasuhde alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja niiden ennustetaan pysyvän alle näiden kynnyksarvojen myös vuonna 2026.

Luxemburg – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kyseisen vuoden vuositason poikkeama oli yli 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja kumulatiivinen poikkeama yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 nettomenojen vuotuisen kasvun ennustetaan jäävän alle suositetun ylärajan, kun taas kumulatiivisen kasvun ennustetaan ylittävän sen siten, että kumulatiivinen poikkeama on alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Sen vuoksi **Luxemburgin arvioidaan jättäneen olennaisesti noudattamatta nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää noudattamatta sitä vuonna 2026, koska kumulatiivinen poikkeama on alle 0,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Luxemburgia ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että niiden osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Luxemburgin julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2025 alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velkasuhde alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ja että niiden ennustetaan pysyvän tällä tasolla myös vuonna 2026.

Alankomaat – Nettomenojen kasvuprosenttien noudattamista vuonna 2025 arvioidaan neuvoston 21. tammikuuta 2025 antaman suosituksen perusteella. Vuoden 2026 osalta tämän arvioinnin pohjana on käytetty suositusta, jonka komissio hyväksyy samana päivänä tämän tiedonannon kanssa ja joka odottaa vielä neuvoston hyväksyntää. Vuonna 2025 Alankomaiden nettomenojen kasvuprosentit ylittivät sekä vuositasolla että kumulatiivisesti ylärajat, joita neuvosto suositti 21. tammikuuta 2025, ja vastaavat poikkeamat ovat yli 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 nettomenojen kasvuprosentin ennustetaan pysyvän sen ylärajan yläpuolella, joka on asetettu komission hyväksymässä suosituksessa neuvoston suositukseksi, joka koskee Alankomaiden tarkistetun keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymistä. Sen vuoksi **Alankomaiden arvioidaan jättäneen olennaisesti noudattamatta suositettua nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää noudattamatta sitä vuonna 2026.** Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Alankomaita noudattamaan nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja, jotka neuvoston on määrä hyväksyä. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Alankomaiden julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2025 alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velkasuhde alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ja että niiden ennustetaan pysyvän tällä tasolla myös vuonna 2026.

Portugali – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Nettomenojen kasvun ennustetaan myös vuonna 2026 ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto, kumulatiivisten poikkeamien ennustetaan olevan molempina vuosina alle 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Samanaikaisesti komissio toteaa, että julkisen talouden rahoitusasema oli vuonna 2025 ylijäämäinen ja että sen ennustetaan olevan lähellä tasapainoa vuonna 2026. Näin

ollen **Portugalin katsotaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen finanssipoliittisia velvoitteita sekä vuonna 2025 että vuonna 2026.** Kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto huomioon ottaen nettomenojen kasvun ennustetaan kuitenkin ylittävän suositetut ylärajat. Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Portugalia varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja.

Slovenia – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 ylittää neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Nettomenojen kasvun ennustetaan myös vuonna 2026 ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima puolustusmenojen lisäämiseen liittyvä jousto, ennakoitu kumulatiivinen poikkeama on alle 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja yli 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Sen vuoksi ja **ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto Slovenian arvioidaan jättäneen noudattamatta nettomenojen enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan olevan vaarassa jättää olennaisesti noudattamatta sitä vuonna 2026.** Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Sloveniaa ryhtymään toimiin nettomenojen hillitsemiseksi siten, että niiden osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja. Olennaisen noudattamatta jättämisen vahvistaminen vuoden 2026 toteumatietojen perusteella voisi johtaa SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen laatimiseen velkaperusteen noudattamisen arvioimiseksi.

Koska suunnitelman mukainen julkisen talouden alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2026, Sloveniaa on arvioitu SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisessa kertomuksessa. Kyseisessä kertomuksessa esitetyn arvion perusteella komissio katsoo, että liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen Slovenian osalta ei ole perusteltua tässä vaiheessa. Slovenian julkisen talouden kehitystä arvioidaan uudelleen syksyllä 2026. Slovenian julkisen talouden näkymiin liittyy kuitenkin edelleen merkittävää epävarmuutta vuonna 2026. Jos riittäviä korjaavia toimenpiteitä ei toteuteta uskottavasti ja oikea-aikaisesti, liiallisia alijäämiä koskeva menettely voidaan aloittaa syksyllä alijäämäkriteerin perusteella.

Ruotsi – Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle neuvoston suosittamien ylärajojen sekä vuositasolla että kumulatiivisesti. Vuonna 2026 nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän neuvoston suosittamat ylärajat vuositasolla siten, että vastaavan poikkeaman ennustetaan olevan yli 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Nettomenojen kumulatiivisen kasvun ennustetaan kuitenkin alittavan suositetun ylärajan. Näin ollen **Ruotsin arvioidaan noudattaneen nettomenojen suositettua enimmäiskasvuprosenttia vuonna 2025. Vuonna 2026 Ruotsin ennustetaan olevan vaarassa jättää olennaisesti noudattamatta suositettua vuotuista nettomenojen kasvuprosenttia, mutta sen ennustetaan noudattavan kumulatiivista kasvuprosenttia.** Näin ollen komissio suosittaa neuvostolle, että tämä pyytäisi Ruotsia varmistamaan, että nettomenojen osalta noudatetaan suositettuja enimmäiskasvuprosentteja. Samanaikaisesti komissio toteaa, että Ruotsin julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2025 alle

3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velkasuhde alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ja että niiden ennustetaan pysyvän tällä tasolla myös vuonna 2026.

Taulukko 3 Nettomenojen kasvun vuotuiset ja kumulatiiviset poikkeamat (% suhteessa BKT:hen)

Nettomenojen kasvun vuotuiset ja kumulatiiviset poikkeamat (suhteessa BKT:hen)

Vuotuinen poikkeama		Kumulatiivinen poikkeama		Kansallinen poikkeuslauseke	Viitevuosi kansalliselle poikkeuslausekkeelle	Kumulatiivinen poikkeama ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto	
2025	2026	2025	2026			2025	2026
(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(H)

Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä olevat jäsenvaltiot

BE	0,1	-0,3	0,1	-0,2	Kyllä	2021	-0,5	-0,9
FR	0,0	0,1	-0,3	-0,2	Ei	-	-	-
IT	0,1	-0,1	0,0	-0,1	Ei	-	-	-
HU	1,5	2,3	0,8	3,0	Kyllä	2021	0,0	1,9
MT*	-0,1	0,1	2,3	2,2	Ei	-	-	-
AT	-0,3	-0,1	-0,3	-0,4	Kyllä	2021	-0,4	-0,7
PL	0,9	-0,2	1,2	1,0	Kyllä	2021	-0,3	-0,5
RO	-0,8	-0,3	-0,8	-1,0	Ei	-	-	-
SK	-0,9	0,8	-1,9	-1,0	Kyllä	2021	-2,5	-1,6
FI	-1,0	1,5	-1,0	0,5	Kyllä	2021	-1,6	-0,9

Muut jäsenvaltiot

BG	2,1	0,2	2,1	2,2	Kyllä	2024	1,4	1,6
CZ	0,2	1,5	-1,4	0,1	Kyllä	2021	-1,7	-0,2
DK	1,0	0,4	-0,6	-0,1	Kyllä	2021	-1,6	-1,5
DE	-0,3	0,5	-0,3	0,3	Kyllä	2021	-0,7	-0,5
EE	-2,0	2,8	-1,4	1,5	Kyllä	2021	-2,9	0,0
IE	-0,5	-0,1	-0,5	-0,6	Ei	-	-	-
EL	-0,3	1,5	-1,3	0,2	Kyllä	2024	-1,5	-0,2
ES^	0,4	0,6	0,1	0,7	Kyllä	2024	-0,1	0,4
HR	1,8	0,3	1,4	1,6	Kyllä	2021	0,9	1,0
CY	1,3	0,9	1,0	1,8	Ei	-	-	-
LV	-0,4	1,2	-1,9	-0,6	Kyllä	2021	-2,6	-2,1
LT	1,5	0,7	1,5	2,2	Kyllä	2021	0,3	0,7
LU	1,3	-0,6	0,6	0,0	Ei	-	-	-
NL	-	0,1	-	0,1	Ei	-	-	-
PT	0,2	0,2	0,4	0,6	Kyllä	2021	0,4	0,6
SI	1,4	1,2	0,5	1,7	Kyllä	2021	0,3	1,2
SE	-0,9	1,0	-1,1	0,0	Ei	-	-	-

Taulukko 3 – jatkuu

Vuotuiset ja kumulatiiviset poikkeamat (suhteessa BKT:hen) – aiemmat suositukset[§]

	Vuotuinen poikkeama		Kumulatiivinen poikkeama		Kansallinen poikkeuslauseke	Viitevuosi kansalliselle poikkeuslausekkeelle	Kumulatiivinen poikkeama ottaen huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto	
	2025	2026	2025	2026			2025	2026
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(H)
IE	0,3	-	-0,1	-	Ei	-	-	-
NL	1,5	-	1,0	-	Ei	-	-	-
FI	-1,3	-	-1,5	-	Kyllä	2021	-2,5	-

Huomautus: Positiivinen (negatiivinen) poikkeama tarkoittaa, että nettomenojen kasvu ylittää (alittaa) neuvoston suositaman määrän. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joissa puolustusmenoja koskeva kansallinen poikkeuslauseke on aktivoitu, poikkeamat, jotka ylittävät 0,6 prosenttiyksikön kynnysarvon suhteessa BKT:hen, on lihavoitu sarakkeissa G ja H. Muiden jäsenvaltioiden osalta poikkeamat näytetään lihavoituina sarakkeissa A-D, jos ne ovat yli 0,3 prosenttiyksikön kynnysarvon suhteessa BKT:hen (vuositasolla) ja/tai 0,6 prosenttiyksikön kynnysarvon suhteessa BKT:hen (kumulatiivisesti). Huomaa, että komission laatima arviointi nettomenojen kasvun noudattamisesta perustuu tarkkoihin lukuihin. Tässä tiedonannossa luvut on pyöristetty yhteen desimaaliin esityksellisistä syistä.

*Maltan osalta komissio suositaa neuvostolle, että kumotaan päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta.

^ Sarakkeissa E-H oletetaan, että puolustusmenoja koskeva kansallinen poikkeuslauseke on aktivoitu.

§ Irlannin, Alankomaiden ja Suomen osalta vuoden 2025 arvioinnissa otetaan huomioon suositukset, jotka neuvosto hyväksyi tammikuussa 2025.

Lähde: Komission kevään 2026 talousennuste ja komission laskelmat.

Taulukko 4 Julkisen talouden rahoitusasema, velka ja BKT:n kasvu

	Julkisen talouden rahoitusasema (suhteessa BKT:hen)			Julkisen talouden velka (suhteessa BKT:hen)			BKT (reaalinen kasvu)		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä olevat jäsenvaltiot									
BE	-5,2	-5,2	-5,4	107,9	110,5	112,8	1,0	0,7	0,9
FR	-5,1	-5,1	-5,7	115,6	118,1	120,2	0,8	0,8	1,1
IT	-3,1	-2,9	-2,9	137,1	138,5	139,2	0,5	0,5	0,6
HU	-4,7	-6,2	-5,8	74,6	75,1	76,8	0,5	1,8	2,1
MT*	-2,2	-2,2	-2,1	46,4	46,2	46,2	4,0	3,7	3,6
AT	-4,2	-4,1	-4,1	81,5	83,4	84,9	0,6	0,6	0,9
PL	-7,3	-6,5	-6,3	59,7	64,5	68,3	3,6	3,5	2,8
RO	-7,9	-6,2	-5,8	59,3	61,6	63,4	0,7	0,1	2,3
SK	-4,5	-4,6	-5,4	61,4	63,7	66,9	0,8	0,8	1,5
FI	-3,4	-4,5	-4,6	88,5	91,2	93,1	0,2	0,8	1,4
Muut jäsenvaltiot									
BG	-3,5	-4,1	-4,3	29,9	32,3	35,5	3,1	2,5	2,2
CZ	-2,1	-2,8	-2,9	44,3	45,8	47,2	2,6	1,8	2,4
DK	2,9	0,9	0,5	27,9	27,0	26,2	2,9	1,9	1,8
DE	-2,7	-3,7	-4,1	63,5	65,8	68,0	0,2	0,6	0,9
EE	-2,0	-4,5	-4,8	24,1	26,9	30,5	0,6	1,6	1,7
IE	1,8	1,4	1,2	32,9	32,4	31,6	12,3	-1,2	3,4
EL	1,7	0,8	0,6	146,1	140,7	134,4	2,1	1,8	1,6
ES	-2,4	-2,4	-2,0	100,7	99,6	98,9	2,8	2,4	1,9
HR	-3,0	-2,9	-2,7	56,3	55,9	55,6	3,4	2,7	2,5
CY	3,4	2,1	2,5	55,0	50,4	45,5	3,8	2,3	2,7
LV	-2,5	-3,3	-4,3	46,9	48,8	53,8	2,1	1,4	1,6
LT	-1,8	-2,2	-2,7	39,5	44,6	48,4	2,9	3,0	2,1
LU	-2,0	-1,2	-1,5	26,5	29,2	30,2	0,6	1,6	2,0
NL	-1,6	-2,5	-1,9	44,4	46,9	47,0	1,8	1,0	1,1
PT	0,7	-0,1	-0,4	89,7	87,6	86,0	1,9	1,7	1,8
SI	-2,5	-3,3	-3,5	65,7	64,9	65,1	1,1	1,9	2,3
SE	-1,3	-2,8	-2,5	35,1	36,6	37,7	1,5	1,8	2,2

* Maltan osalta komissio suosittaa neuvostolle, että kumotaan päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta.
Lähde: Komission kevään 2026 talousennuste

Laatikko 5 – Menetelmä noudattamisen arvioimiseksi

Jäsenvaltion arvioidaan⁶⁶ noudattavan suosituksia, kun nettomenojen⁶⁷ kasvu on neuvoston suosittamien enimmäismäärien rajoissa. Jos nettomenojen kasvu on suositusta suurempaa (eli kun kyseessä on positiivinen poikkeama), komissio tarkastelee poikkeaman suuruutta suhteessa kynnyksarvoihin, jotka ovat 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuositasolla (ks. taulukon XIX sarakkeet A ja B) ja 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen kumulatiivisesti suunnitelman alusta lähtien (sarakkeet C ja D). Nämä kynnyksarvot alittava positiivinen poikkeama johtaa noudattamatta jättämisen (riskin) arviointiin, kun taas kynnyksarvot ylittävä poikkeama johtaa olennaisen noudattamatta jättämisen (riskin) arviointiin.⁶⁸ Arvioidessaan noudattamista nettomenojen kasvun perusteella komissio ottaa huomioon myös jäsenvaltion julkisen talouden yleisen rahoitusaseman, erityisesti sen, onko se lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen.

Keväällä 2026, ensimmäistä kertaa sen jälkeen, kun uudistettu talouden ohjausjärjestelmä on tullut voimaan, julkisen talouden arviointi heijastaa komission laskelmaa kunkin jäsenvaltion valvontatilistä toteutumatiетоjen perusteella. Valvontatilien avulla voidaan seurata poikkeamia suositetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista vuositasolla ja kumulatiivisesti siitä perusvuodesta alkaen, joka kullekin jäsenvaltiolle on vahvistettu asiaa koskevassa neuvoston suosituksessa. Valvontatilit muodostavat myös perustan neuvoston suositusten noudattamisen seurannalle liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä.

Kun on kyse jäsenvaltioista, joiden osalta on aktivoitu puolustusmenoja koskeva kansallinen poikkeuslauseke (sarake E), noudattamisen arvioinnin yhteydessä keskitytään kumulatiivisuuden vertailuun ja tarkistetaan, selittyykö mahdollinen positiivinen poikkeama suositetusta nettomenojen enimmäiskasvusta kumulatiivisesti tarkasteltuna vastaavalla puolustusmenojen kasvulla verrattuna viitevuoteen (sarake F), kun kasvu on enintään 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen kaudella 2025–2028. Jos kumuloitunut poikkeama selittyy puolustusmenojen kasvulla verrattuna viitevuoteen (sarakkeet G ja H), jäsenvaltion katsotaan noudattavan vaatimuksia.

⁶⁶ Komission arvio nettomenojen kasvuprosenttien noudattamisesta perustuu valvontatilin tarkkoihin lukuihin. Arvioinnin perustana olevat luvut on tässä tiedonannossa pyöristetty yhteen desimaaliin esityksellisistä syistä (ks. taulukko 3).

⁶⁷ Analyttinen esitys nettomenoindikaattorista ja valvontatilistä on komission valmisteluasiakirjassa *Fiscal Statistical Tables providing background data relevant for the assessment of the budgetary policies of the Member States*, SWD(2026) 200 final, Bryssel, 3.6.2026.

⁶⁸ Asetuksen (EY) N:o 1467/97 mukaan komissio laatii SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisesti kertomuksen velkaperusteen arvioimiseksi, kun jäsenvaltion julkinen velka suhteessa BKT:hen ylittää viitearvon (60 prosenttia), kun julkisen talouden rahoitusasema ei ole ”lähellä tasapainoa tai ylijäämäinen” ja kun nettomenojen kasvu poikkeaa suositetuista ylärajoista vuositasolla vuosittain 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen tai kumulatiivisesti 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.